

Mirka Toivonen

LUONTOREITTIEN JA PALVELUNTARJOAJIEN
KARTOITTAMINEN YYTERIN ALUEELLA

Matkailun koulutusohjelma
2018

LUONTOREITTIEN JA PALVELUNTARJOAJIEN KARTOITTAMINEN YYTERIN ALUEELLA

Toivonen, Mirka

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Matkailun koulutusohjelma

Toukokuu 2018

Ohjaaja: Berg, Maaria

Sivumäärä: 79

Liitteitä: 8

Asiasanat: luontoreitti, luontomatkailu, kokonaismatkailutuote

Tehtävänäni oli kartoittaa olemassa olevia luontoreittejä Yyterin matkailu- ja virkistys alueella Porissa. Pääpaino kohdistuu luontoreittien kartoittamiseen ja niiden lähellä sijaitseviin olennaisimpiin palveluntarjoajiin. Aihe on peräisin opinnäytetyön toimeksiantajalta Visit Pori Oy:ltä, joka vastaa Yyterin alueen kehittämisestä. Opinnäytetyö oli esivalmistelua Yyterin luontoreiteistä myöhemmin luotavaa karttaa varten.

Opinnäytetyöni tehtävänä oli luoda selvitys alueen luontoreiteistä. Opinnäytetyössä tavoitteena oli saada selkeämpi käsitys alueen luontoreiteistä. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostui kokonaismatkailutuotteesta, luontomatkailusta, Outdoors Finlandin tuotesuosituksista vaellukselle sekä Suomen Ladun reittiluokittelusta. Parempi käsitys alueen luontoreiteistä saatiin teema-haastattelun sekä kohdennetun havainnoinnin avulla.

Työni perusteella saatiin selvitykset Yyterin alueen luontoreiteistä sekä reitteihin liittyvät kehitysehdotukset. Tutkimuksessa selvitettiin muun muassa reittien vetovoimaisuutta, saavutettavuutta, palveluntarjontaa, kohderyhmiä, opasteita sekä kehittämiskohtia.

SURVEYING OF NATURE TRAILS AND SERVICE PROVIDERS IN YYTERI AREA

Toivonen, Mirka

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Tourism

April 2018

Supervisor: Berg, Maaria

Number of pages: 79

Appendices: 8

Keywords: nature trail, nature tourism, overall tourism product

The subject of this qualitative research was to survey nature trails and service providers in the tourism and recreation area of Yyteri in the city of Pori. The main focus of this work was nature trails and for the most essential service providers that are located near nature trails. This thesis was commissioned by Visit Pori Oy. The subject of this thesis was justified by the Visit Pori's need to develop Yyteri area as tourism and recreation area. This work was preparation for the maps of the areas with nature trails which will be created later.

The goal was to get better understanding about the nature trails. The theoretical part of this thesis consists on Nature tourism, overall tourism product, Outdoors Finland program of route classifications and route classification criteria of Suomen Latu. Research methods used in thesis were theme interviews and targeted observation.

As a result, there were explanations and improvement suggestions which are related to nature trails. The research investigates nature trails attractiveness, accessibility, service offerings, target groups, guides and development proposals.

.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA RAJAUS.....	6
3	LAADULLINEN TUTKIMUS	7
4	AIEMPI TUTKIMUS LIITTYEN AIHEESEENI	8
5	YYTERI.....	9
6	YYTERIN KEHITTÄMISESTÄ	10
7	KOKONAISMATKAILUTUOTE.....	11
7.1	Kohteen vetovoimatekijät.....	12
7.2	Kohteen rakennukset ja palvelut.....	14
7.3	Kohteen saavutettavuus.....	15
7.4	Kohteen imago.....	18
7.5	Hinta kuluttajalle	19
8	LUONTOMATKAILU	20
8.1	Luontoreittien luokittelu	21
8.2	Luontomatkailun kehittämisestä.....	24
8.3	Elämyksellisyys.....	26
9	KOHDERYHMÄT	28
10	TUTKIMUSAINEISTON KERUUTAVAT	29
11	ANALYYSIMENETELMÄT	31
12	REITTIEHÄN HAVAINNOINNIN TULOKSET.....	34
12.1	Herrainpäivien luontoreitti	35
12.2	Santojen lenkki	40
12.3	Enäjärven luontoreitti	46
12.4	Teemuluodon ja Halssin välinen reitti	50
12.5	Etelärannan ja Kaarluodon välinen reitti.....	53
12.6	Lietteiden reitti.....	56
13	KEHITTÄMISEHDOTUKSET	63
14	YHTEENVETO	69
15	LUOTETTAVUUSTARKASTELU.....	71
16	POHDINTA	72
	LÄHTEET	75
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe palveluntarjoajien kartoittamisesta tuli sähköpostiini syksyllä 2017. Kiinnostuin opinnäytetyön aiheesta ja otin yhteyttä opinnäytetyön toimeksiantajaan Visit Poriin. Visit Pori Oy vastaa Yyterin alueen kehittämistä, johon myös opinnäytetyöni liittyy. Opinnäytetyössäni tehtävänä on kartoittaa Yyterin alueen luontoreittejä ja niiden läheisyydessä toimivia luontoreittien kannalta oleellisia palveluntarjoajia. Tehtävänäni on tehdä selvitys alueen jo olemassa olevista luontoreiteistä. Opinnäytetyön tavoitteena on saada selkeämpi käsitys alueen luontoreiteistä.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmiä ovat teemahaastattelu ja kohdennettu havainnointi. Teemahaastattelujen ja kohdennetun havainnoinnin avulla oli tarkoitus saada parempi kokonaisymmärrys luontoreiteistä, eri näkökulmia ja kehitysehdotuksia liittyen luontoreitteihin. Havainnoinnin kohteena on kuusi luontoreittiä Yyterin alueella, jotka havainnoin 13-15.4.2018. Teemahaastatteluja ja havainnointia ohjasivat rungot, jotka muodostettiin tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen avulla.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu kokonaismatkailutuotteesta, luontomatkailusta, Outdoors Finlandin tuotesuosituksesta vaellukselle sekä Suomen Ladun reittisuosituksesta. Huomionarvoisia asioita luontoreittien kartoittamisessa ovat nämä teoriasta nousseet asiat, kuten reittien saavutettavuus, vetovoimaisuus, palvelutarjonta, opasteet, kuljettavuus ja reiteistä saatavilla oleva materiaali. Tutkimuksen tuloksissa ovat reittikohtaiset selvitykset havainnoivine kuvineen sekä kehitysehdotukset. Työn tuloksia hyödynnetään alueen luontoreiteistä myöhemmin muodostettavassa kartassa. Työ on ajankohtainen, sillä alueen luontoreiteistä on tarkoitus tehdä kartta jo kesäksi 2018.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE, TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA RAJAUS

Tutkimus on laadullinen, sillä siinä pyritään ymmärtämään matkakohdetta. Tutkimuksessa pyritään saamaan parempi ymmärrys Yyterin matkailu- ja virkistyskohteesta ja erityisesti sen luontoreiteistä. Tehtävänäni on kartoittaa olemassa olevia luontoreittejä Yyterin alueella. Pääpaino kohdistuu luontoreittien kartoittamiseen ja niiden lähellä sijaitseviin olennaisimpiin palveluntarjoajiin. Luontoreittien kartoittamisessa huomio kohdistuu reittien saavutettavuuteen, opasteisiin, vetovoimaisuuteen, kuljettavuuteen, soveltuvuuteen, palveluntarjontaan reitin varrella sekä reiteistä saatavilla olevaan materiaaliin maastossa ja internetissä.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada selkeämpi käsitys Yyterin alueen luontoreiteistä. Opinnäytetyö on esivalmistelua Yyterin luontoreiteistä tehtävää karttaa varten. Visit Porin ja mainostoimisto Staartin on tarkoitus luoda Yyterin alueen luontoreiteistä kartta. Opinnäytetyö myös auttaa Visit Poria kehittämään Yyteriä matkailu- ja virkistyskohteena.

Tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä keskeisimmät käsitteet, jotka rajaavat tutkimusta ovat kokonaismatkailutuote, Outdoors Finlandin tuotesuositus vaellukselle, Suomen Ladun reittiluokitus ja luontomatkailu. Luontomatkailun teoriaan tutustuminen on auttanut muodostamaan luontomatkailusta paremman yleiskuvan. Kokonaismatkailutuote on auttanut ymmärtämään alueen matkailullista puolta ja sitä, miten yksittäiset tekijät muodostavat matkailu- ja virkistysalueen kokonaisuuden.

Tutkimuksen teemahaastatteluissa ja havainnoinnissa teoriasta nousseet teemat ja asiakokonaisuudet eli kokonaismatkailutuote ja Outdoors Finlandin tuotesuosituksien rajaavat tutkimusta. Kokonaismatkailutuotteen sekä reittisuositusten teoriaa on hyödynnetty tutkimuksen teemahaastatteluissa sekä kohdistetussa havainnoinnissa. Haastatteluissa ja havainnoinnissa huomio kohden-

netaan tiettyihin ennalta valittuihin teemoihin, jotka nousevat teoriasta. Tutkimusta rajaava tekijä on myös se, että alueella olevat reitit ovat tutkimuksessa pääroolissa, eikä tarkoituksena ole kartoittaa kaikkia palveluita alueella.

3 LAADULLINEN TUTKIMUS

Opinnäytetyöni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullista tutkimusta käytetään, kun halutaan saada ilmiöstä syvällisempi näkemys tai jos esimerkiksi ilmiöstä ei ole tietoa, teoriaa tai aikaisemmin tehtyä tutkimusta. Tavoitteena on saada ilmiöstä syvällinen näkemys. Laadullisessa tutkimuksessa on tyypillistä, että tutkimus tapahtuu luonnollisessa ympäristössään, aineisto kerätään tutkittavilta vuorovaikutussuhteessa, tutkimusaineisto on monilähteistä, muun muassa kuvia, tekstiä ja haastatteluja, aineiston analyysi on induktiivista, rekursiivista ja interaktiivista. Induktiivinen tarkoittaa, että tutkimuksen päättely etenee yksittäisestä havainnoinnista tuloksiin. Rekursiivinen tarkoittaa palautuvaa ja interaktiivinen vuorovaikutteista. (Kananen 2014, 16-20.) Tässä työssä on tarkoitus saada syvällisempi näkemys matkailu- ja virkistyskohteesta Yyteristä.

Laadullinen tutkimus eroaa määrällisestä tutkimuksesta siten, että laadullisessa tutkimuksessa on yleistä sanojen ja lauseiden käyttö, kun taas kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa keskitytään enemmän lukuihin. Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan yksittäistapauksia ja määrällisessä tutkitaan tapausten joukkoa. Määrällisessä tutkimuksessa tarkoitus on luoda yleistyksiä, kun taas laadullista tutkimusta ei voida yleistää, sillä laadullinen tutkimus pätee vain yhden tutkimuskohteen osalta. (Kananen 2014, 19.)

Laadullisen tutkimuksen tiedonkeruu tapahtuu usein sen luonnollisessa ympäristössään eli tutkija menee ilmiön pariin kentälle. Näin saadaan mahdollisimman todenmukainen tulos. Laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmiä

ovat muun muassa haastattelut ja havainnointit. (Kananen 2014, 16-19.) Tässä tutkimuksessa käytetään tutkimusmenetelminä teemahaastattelua sekä kohdennettua havainnointia.

4 AIEMPI TUTKIMUS LIITTYEN AIHEESEENI

Yyteristä ja sen alueen luontoreiteistä on tehty paljon erilaisia tutkimuksia. Yksi tutkimus liittyy myös opinnäytetyössäni oleviin luontoreitteihin, Santojen lenkkiin ja Lietteiden reittiin Yyterissä. Hanna Marttila on tehnyt tutkimuksen vaelusreittien luokittelusta ja tuotteistamisesta Satakunnan alueella Outdoors Satakunta- hankkeelle. Tutkimuksessa luokiteltiin ja havainnointiin neljä Satakunnassa sijaitsevaa reittiä Suomen ladun luokittelukriteereihin ja Outdoors Finland- konseptiin perustuen. (Marttila 2016, 6-7.) Outdoors Finlandin tuotesuosituksot ja Suomen ladun reittiluokittelukriteerit ovat myös osa tutkimukseni teoreettista viitekehystä. Outdoors Finland- hankkeesta kerrotaan lisää kappaleessa 8.1.

Tuotteistetut reitit olivat Santojen lenkki, Lietteiden reitti, Luotojen sauvakävelyreitti Porissa ja Koivistonkierros Jämijärvellä. Santojen lenkki sekä Lietteiden reitti Yyterissä olivat kaksi tuotteistettua reittiä, joista tehtiin kattavat tuotekortit sekä reittikuvaus Satakunta Outdoors- sivustolle internettiin. Tutkimuksessa havainnointiin ja arvioihin perustuen muodostettiin reittikuvaukset, tuotekortit ja kehitysehdotukset. (Marttila 2016, 6-7.) Aiemmassa tutkimuksessa on tehty siis syvälliset analysoinnit Santojen reitistä ja Lietteiden reitistä, jonka takia tehtäväni ei ole muodostaa näistä reiteistä syvällisempää analyysiä. Aiempi tutkimus ja varsinkin tutkimuksen tuotokset eli tuotekortit ovat olleet hyödyllisiä taustatietojen lisäämisessä. Niiden avulla olen myös saanut parempaa kokonaisymmärrystä Yyterin reiteistä.

5 YYTERI

Työssä kartoitetaan Yyterin alueella sijaitsevia luontoreittejä. Yyteri sijaitsee Länsi Suomessa Satakunnan maakunnassa. Yyteri on Porin kaupungin osa ja sijaitsee Meri-Porin alueella Yyterinniemessä. Yyteriä rajaa Selkämeren Preiviikinlahti, Pihlavanlahti sekä Kokemäenjoen suisto. Porin keskustasta on matkaa Yyterin noin 20 km. Yyterin rantaviivaa sivuaa osittain Selkämeren kansallispuisto. Selkämeren kansallispuisto sijaitsee Merikarvian, Porin, Luvian, Eurajoen, Rauman, Pyhärannan, Uudenkaupungin ja Kustavin ulkosaaristossa Selkämerellä. Selkämeren kansallispuistoon pääsee vain veneellä, lukuun ottamatta Lieslahtea, Sälttöötä ja Preiviikinlahtea. (Luontoon www-sivut 2018 & Visit Yyteri esite 2018.)

Yyterin alueen luontoreitit kulkevat Yyterin arvokkaimpien luontokohteiden lomassa. Yyterin Santojen lenkki kulkee Yyterin hiekkarannan dyynien lomassa ja Lietteiden reitti kulkee linturikkaalla lietealueella sekä osittain Selkämeren kansallispuiston alueella. Yyterin lietteet- luontoreitillä on lukuisia luontotornejia, joista voi katsella maisemia tai seurata erityisesti kahlaajalintuja. Lietteillä näkee paljon tiiroja, lokkeja, petolintuja, avomaan lajeja, sukeltaja- ja puolisukeltajasorsia ja merilintuja. Lietteiden ”sesonkiaika” alkaa keväällä heti jään sulettua, silloin ensimmäiset lintulajit, esimerkiksi ristosorsat saapuvat. Toinen merkittävä lintutapahtuma on syksyn arktisten lintulajien muutto, jolloin tuhannet linnut pysähtyvät muuttomatallaan ruokailemaan lietteille. Yyterin luonto on uniikki sen ainutlaatuisen hiekkarannan takia, mutta myös alueen linnusto, niityt, jokisuisto sekä Selkämeren kansallispuisto tekevät siitä ainutlaatuisen. (Porin kaupungin www-sivut 2018 & Satakunnanlinnut www-sivut 2018.)

Yyterin tunnetuin paikka lienee sen pitkä uimaranta. Yyterin hiekkaranta kuuluu kansainvälisesti arvostettuun Natura- 2000 luonnonsuojelualueeseen rannan uhanalaisten dyynien vuoksi. Yyterin rannalla näkee koko dyynityyppien kehityssarjan. Rantaviivan tuntumaan syntyy uusia dyynejä maan kohoamisesta sekä aallokon rantaan tuomasta hiekasta sekä tuulen kuljettamasta hie-

kasta. Dyynien syntyminen vaatii tietyn määrän hiekkaa ja myös kasveja sitomaan hiekkaa alueelle. Dyynit jaetaan niitä peittävän kasvillisuuden mukaan eri dyynityypeiksi. Näitä ovat Valkeat dyynit, Harmaat dyynit, Metsittyneet dyynit sekä Alkiovaiheen dyynit. Alueen korkein dyyni on Keisarinpankki, joka on 16 metriä korkea. Osa dyyneistä on saanut vaurioita, sillä dyynejä kasassa pitävää kasvillisuutta on tallattu suurien tapahtumien seurauksena. Dyynejä on sen vuoksi alettu pelastamaan erilaisilla kasvi istutuksilla, joilla pyritään palauttamaan dyynit. Dyynejä on myös aidattu, jotta dyynejä sitova kasvillisuus ei tallautuisi. (Porin kaupungin www-sivut 2018.) Dyynejä suojellaan, sillä ne ovat uhanalaisia ja täten ne kuuluvat Natura luonnonsuojelualueeseen. (Metsä www-sivut 2018.)

6 YYTERIN KEHITTÄMISESTÄ

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Visit Pori. Visit Pori Oy on Porin kaupungin sataprosenttisesti omistama osakeyhtiö, jonka toimialaan kuuluu matkailumarkkinointi, tapahtumahankinta ja tapahtumajärjestäjien tukeminen. Visit Pori vastaa kaupungin kärkikohteiden, Yyterin ja Kirjuriluodon kehittämisestä ja on toteuttajakumppanina SuomiAreenan- tapahtuman järjestelyissä. (Kyhä-Mantere sähköposti 6.5.2018.)

Porin kaupunki on panostanut Yyteriin tekemällä budjetin sen kehittämiseksi. Yyterin alueen kehittämisestä vastaa Porin kaupungin omistama Visit Pori. Yyterin kehittäminen on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisenä on akuutti tarve parantaa Yyterin alueen yleisilmettä, sen infraa, markkinointikonseptia ja markkinointia. Toisaalta samalla tehdään strategista suunnittelua Yyterin alueen yrittäjien kanssa. (Kyhä-Mantere sähköposti 11.5.2018.)

Yyterin uudistukset tapahtuvat pienistä asioista ja ne tehdään luontoa kunnioittaen asteittain pitkällä aikavälillä, sillä kyseessä on erittäin ainutlaatuinen

kohde. Alueen infraa parannetaan muun muassa viemäröinnin uusimisella ja rannan käymälöiden ja pukukoppien uusimisella. Alueelle tulee myös suurempia kulkureittejä palveluntarjoajien välille. Muun muassa Yyterin Virkistysshotellin ja Yyterin golfin välille rakennetaan uusi esteetön kulkuväylä, joka kulkee pitkospuin. Alueelle tulee myös tilataidetta, uusia leikkitiloja ja lisää parkkipaikoja. Lisäksi alueen opasteet ja kyltit uusitaan. (Kyhä-Mantere sähköposti 11.5.2018.)

Markkinoinnilla pyritään tuomaan Yyteriä enemmän esille ympärivuotisena ja monipuolisena kohteena. Yyteri tarjoaa hiekkarannan lisäksi paljon muutakin tekemistä. Tavoitteena on saada Yyterin alue vetovoimaisemmaksi kokovuotiseksi kohteeksi. (Kyhä-Mantere sähköposti 11.5.2018.)

Matkailukohteen kehittäminen on pitkäjänteistä työtä ja parhaillaan haetaan suuntaa sille, että minkälaisen Yyterin me haluamme. Mitä palveluja ja mitä vetovoimatekijöitä havitellaan. Kehittämisessä ollaan alkumetreillä. Yyterin kehittämisessä ollaan siinä vaiheessa, että varsinainen työ matkailun kehittämiseksi Yyterissä voi vasta alkaa. (Kyhä-Mantere sähköposti 11.5.2018.)

7 KOKONAISMATKAILUTUOTE

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni kannalta keskeisimmän käsitteen eli kokonaismatkailutuotteen. Tässä kappaleessa myös arvioidaan matkustus- ja virkistyskohdetta Yyteriä kokonaismatkailutuotteen osatekijöiden avulla. Kokonaismatkailutuotteen avulla muodostettiin myös teemahaastattelun runko, jossa haastateltiin Yyterin yrittäjiä. Haastattelussa olivat Yyteri golfin toimitusjohtajaa Markus Björlin, Seikkailupuisto Huikeen ja Yyteri Beach lomakylän toimitusjohtajat Ekku Lehtonen ja Tino Lehtonen, Ohjelmamestareiden toimitusjohtaja Jarno Koskela ja Yyterin Virkistysshotellin toimitusjohtaja Lauri Turtola sekä Porin ympäristö- lupapalveluiden asiantuntijat Kimmo Nuotio ja Seppo

Salonen. Yrittäjien haastatteluiden tuloksista kerrotaan kokonaismatkailun eri osien alla.

Kokonaismatkailutuotteessa matka on matkailijalle yksi kokemus, joka alkaa siitä, kun matkustaja suunnittelee matkaa ja loppuu siihen, kun hän palaa kotiinsa matkaltaan. Kaikki tältä väliltä liittyvät kokonaismatkailutuotteen käsitteeseen. Kokonaismatkailutuote on yksittäisten yritysten ja muiden palveluntuottajien tarjoamien palveluiden muodostama kokonaisuus. Kokonaismatkailutuotteen käsite vastaa kysymykseen ”Miten matkailija hahmottaa matkakohteen tuotteeksi”. Matkailija voi ymmärtää matkakohteen kokonaiseksi maaksi, maan osaksi, tietyksi kohteeksi maassa tai yksittäiseksi kohteeksi. Jokainen matka on erilainen ja koostuu eri osatekijöistä. Usein matkailukohteen tuotekehityksessä on kyse siitä, että matkailukohteen yksittäisten yritysten ja vetovoimakohteiden avulla kehitetään koko kohdetta kokonaisuutena. (Komppula & Boxberg 2005, 12-13.) Kokonaismatkailutuotteessa on viisi erilaista osaa, josta kokonaismatkailutuote muodostuu. Kokonaismatkailun erilaiset osat ovat kohteen vetovoimatekijät ja sen ympäristö, kohteen rakennukset ja palvelut, kohteen saavutettavuus, mielikuvat ja hinta asiakkaalle. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 120-123.)

7.1 Kohteen vetovoimatekijät

Yksi kokonaismatkailutuotteen osa on kohteen vetovoimatekijät, eli mikä asia tekee kohteen vetovoimaiseksi. Vetovoimatekijät on luokiteltu luonnon vetovoimatekijöihin, rakennettuihin vetovoimatekijöihin, kulttuuri vetovoimatekijöihin ja sosiaalisiin vetovoimatekijöihin. Matkakohteella voi olla yksi tai useampi vetovoimatekijä näistä luokista. Luonnon vetovoimatekijöillä tarkoitetaan ympäristön maisemia, kuten esimerkiksi merinäköalaa, rantoja, ympäristön kasvillisuutta ja eläimistöä ja muita luonnonvaroja kohteessa. Rakennetut vetovoimatekijät tarkoittavat ihmisen rakentamia rakennuksia kohteessa, kuten esimerkiksi historiallisia rakennuksia, monumentteja, puistoja, teema-puistoja,

golf-ratoja ja laskettelukeskuksia. Kulttuurivetovoimatekijöillä taas tarkoitetaan kohteita, joissa on kansanperinteitä, historiaa, taidetta tai esimerkiksi museoita. Kulttuurivetovoimatekijöihin luokitellaan myös erilaiset tapahtumat, kuten festivaalit. Sosiaalisilla vetovoimatekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi elämäntapoja kohteessa ja kohteen asuinväestön tapoja, kieltä ja sosiaalisia kanssakäyntejä kohteessa. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 123.)

Yyterin vetovoimatekijänä on ehdottomasti sen luonnon vetovoimatekijät. Yyterin merenranta, maisemat, kasvillisuus ovat omaa luokkaansa. Yyterinniemi on kansainvälisesti arvokas luontotyyppikokonaisuus, sillä pienelle alueelle on keskittynyt kasvistollisesti, geologisesti sekä maisemallisesti arvokkaita alueita, kuten Yyterin lietteet ja Yyterin hienohiekkaisen rannan dyynit. Yyterin santojen hiekkadyynit, Preiviikinlahden vesilintujen ja kahlaajien levähdysalueet ovat myös tärkeitä luonnon monimuotoisuuden kannalta. (Renfors 2015, 15.) Yyterin alueella on rakennettuja vetovoimatekijöitä. Esimerkiksi köysiradoin kulkeva seikkailupuisto Huikee ja Yyteri golf ovat rakennettuja vetovoimatekijöitä Yyterissä.

Yyterin yrittäjien sekä Porin ympäristö- ja lupapalveluiden asiantuntijoita haastatellessa selvitettiin heidän näkemyksiään Yyterin vetovoimatekijöistä. Yksi useasti mainittu vetovoimatekijä on Yyterin luonto. Vetovoimatekijöiksi mainittiin myös Yyterin merenranta sekä merellisyys. Yyterin merenrantaa pidetään turvallisena ja rannan ympärillä olevat luontotyytit lisäävät rannan vetovoimaisuutta. Lisäksi vetovoimatekijöissä mainittiin Yyterin palveluiden monipuolisuus. Jokaiselle löytyy alueelta mielekästä tekemistä. (Henkilökohtainen tiedonanto Björlin, Lehtonen E, Lehtonen, T, Koskela, Turtola, 4.4.2018 & Nuotio & Salonen 5.4.2018.) Kohteen vetovoimatekijöihin liittyen mainittiin myös Selkämeren kansallispuisto ja Natura alue. Kansallispuisto ja Natura alue kertovat paljon matkailijalle arvokkaasta ja hienosta paikasta. Kansallispuisto on jo brändi sinällään. (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio & Salonen 5.4.2018.)

7.2 Kohteen rakennukset ja palvelut

Kohteen rakennukset ja palvelut määrittelevät sen, miten kauan kävijän on mahdollista viipyä kohteessa. Jos kohteessa ei ole esimerkiksi majoitusvaihtoehtoja, vierailun kesto rajoittuu. Kaikki palvelut majoituspalveluista matkamuistokaupoista rakennuksineen luokitellaan tähän. Majoituspalveluilla tarkoitetaan kohteessa olevia hotelleja, vuokramökkejä, leirintäalueita, majataloja ja muita yöpymispaikkoja. Rakennuksia ja palveluihin lukeutuvat myös majoituspalveluiden lisäksi, ravintolat, baarit, kahvilat, kuljetuspalvelut, aktiviteettipalvelut ja muut palvelut, kuten esimerkiksi kuntokeskukset, kylpylät, välinevuokraus ja matkamuistokaupat. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 124.)

Yyterissä on useita erilaisia majoitusvaihtoehtoja, kuten vuokramökkejä, lomiasuntoja sekä hotelli. Alueella on muun muassa Yyterin virkistysshotelli, lomakeskus Yyteri Beach, joka tarjoaa eritasoisia vuokramökkejä ja Yyteri Resort & Campingin leirintäalue, joka tarjoaa leirinnän lisäksi myös vuokramökkejä. Yyterin alueella on myös paljon erilaisia ruokapaikkoja. Majoituksen tarjoajilla on omat ravintolansa. Yyterin virkistysshotellilla on Meriravintola, Rantaravintola helmi, seikkailupuiston yhteydessä on ravintola Dyyni ja leirintäalueella ravintola Ulappa ja Yyteri golffissa golfravintola. Niiden lisäksi alueella on myös muita ruokapaikkoja. Rannan keskeisimmällä paikalla on kesäisin auki oleva Bikini Bar. (Visit Yyterin esite 2016, 24-25.)

Yyterissä on paljon erilaisia aktiviteettivaihtoehtoja. Alueella on köysiradoin puissa kulkeva seikkailupuisto Huikee sekä ratsastus- ja golfkeskus. Yyterin rannan tuntumassa sijaitsee Yyterin virkistysshotelli, jonka yhteydessä on kylpylä. Aivan Yyterin rannan tuntumassa on kesäisin auki oleva Surf-keskus, josta voi vuokrata välineitä ja esimerkiksi opastusta, leijulautailuun, purjelautailuun, Sup-lautailuun. Rannalla voi myös harrastaa frisbeegolffia ja rantalentopalloa. Yyterin leirintäalueella Yyteri & Resort campingissa on lapsille Angrybirds-leikkipuisto. (Visit Porin www-sivut 2018 & Visit Porin esite, 2018, 22-23.)

Alueella on myös hyvät puitteet omatoimiselle melomiselle, kalastukselle ja esimerkiksi pyöräilylle. Yyterissä on myös näkötorni, jota pitää Ohjelmamestarit Oy. Ohjelmamestarit Oy on ohjelma- ja tapahtumapalveluyritys, joka toimii Yyterin näkötornissa. Näkötornissa toimii tilausravintola, jossa voi järjestää kokouksia, koulutuksia ja muita asiakastilaisuuksia ja lisäksi siellä on seinäkiipeilyn mahdollisuus. (Visit Yyterin esite 2016.)

Teemahaastatteluissa selvisi, että Yyterin yrittäjät pitävät tärkeimpänä palvelukokonaisuuksien luomista eri yrittäjien välillä. Palvelukokonaisuudessa erityisen tärkeää on asiakkaiden helppo liikkuminen eri palveluiden välillä. Tällä hetkellä Yyterin yrittäjät kokevat, että asiakkaat ovat jumissa yhdessä palveluntarjoajan pisteessä. Asiakkaiden liikkumista eri palveluiden välillä edesauttaa suorien reittiyhteyksien luominen eri palveluiden välille. Esimerkiksi Yyterin virkistys hotellin ja seikkailupuisto Huikeen välille sekä hotellin ja Yyteri golfifin välille tehdään reitit, jotka mahdollistavat nopeamman ja helpomman liikkumisen näiden palveluntarjoajien välille. (Henkilökohtainen tiedonanto Björlin, Lehtonen E, Lehtonen, T, Turtola, 4.5.2018.)

7.3 Kohteen saavutettavuus

Kohteen saavutettavuudella tarkoitetaan yksityisen liikenteen ja joukkoliikenteen sopivuutta, nopeutta ja hintaa, joiden puitteissa matkustaja voi jättää asuinpaikkansa ja saavuttaa matkakohteen. Saavutettavuudella tarkoitetaan, että miten helposti, mutkattomasti ja nopeasti matkustaja pääsee matkakohteeseen. Saavutettavuudella on neljä osaa, joita ovat infrastruktuuri, kuljetusmuodon kapasiteetti ja nopeus, operatiiviset tekijät ja valtion säädökset. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 124.) Infrastruktuurilla tarkoitetaan esimerkiksi liikenne- ja tietoliikenne yhteyksiä, vesihuoltoa, toimivia peruspalveluja ja myös maastossa kulkevia reittejä. Infrastruktuurin kehittäminen, rakentaminen, ylläpito sekä maankäytön suunnittelu tulee toteuttaa yhteistyössä matkailuelinkeinon kanssa, koska tällöin sekä alueen asukkaat ja matkailijat voidaan ottaa

huomioon. Jos matkailijamäärät kasvavat, voi tulla kysyntää vastaamattoman infrastruktuurin aiheuttamia ongelmia. Näin voi käydä vedenpaineen riittävyyden kanssa. Suurin osa infrastruktuurin rakentamisesta kuuluu julkiselle sektorille, kuten kunnille. Toimiva ja kysyntää vastaava Infrastruktuuri voi olla myös osa matkailun laatua ja kilpailukykyä. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 81.)

Kulkuvälineillä tarkoitetaan julkisen liikenteen kulkuneuvojen kirjoa alueella. Suomessa on toistakymmentä kansainvälisessä liikenteessä toimivaa lentoasemaa, joista ylivoimaisesti suurin on pääkaupunki seudun Helsinki – Vantaan lentokenttä. Lisäksi Tampereen, Oulun, Turun ja Vaasan lentoasemat ovat merkittäviä maahantulolennoiltaan. (Vesterinen & Vuoristo 2009, 92.) Yyterin lähin lentokenttä on Porissa, jonne tulevat lennot ovat suurimmaksi osaksi maan sisäisiä lentoja. Porista Helsinkiin ja Tukholmaan lentänyt Nextjet ei kuitenkaan lennä enää Porin, Helsingin ja Tukholman välillä, sillä Nextjet on haikutunut konkurssiin (Mattila 2018, Satakunnan kansa).

Suomessa on myös kattava junaverkosto. Porissa on myös oma juna-asemansa ja se sijaitsee keskustassa. Yyteriin on mahdollista päästä esimerkiksi junalla Poriin ja jatkamalla paikallisella linja-autolla Yyteriin. Yyteri sijaitsee noin 20 km päästä keskustasta ja sinne kulkee busseja noin tunnin välein. Bussilinjan päätepysäkki sijaitsee Yyterin kylpylähotellin edustalla. (Googlemaps www-sivut 2018.)

Yyterin yrittäjien haastattelussa selvisi, että paikallinen linja-autoliikenne palvelee eritoten Yyterin alueen asukkaita. Linja-auto pysäkkejä toivottaisiin alueelle enemmän. Yyterin alueen linja-autoverkosto on otettu kehityksen kohteeksi ja selviää kesän aikana, että mitä muutoksia alueelle tulee. Yrittäjät toivoivat alueelle enemmän bussipysäkkejä. Esimerkiksi seikkailupuisto Huikeelle on pitkä kävely matka lähimmältä pysäkiltä. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen E, Lehtonen, T, Turtola, 4.5.2018.) Myös Nuotion ja Salosen mielestä saavutettavuutta Yyteriin julkisella liikenteellä tulisi parantaa (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio & Salonen 5.4.2018.)

Suomessa myös tieverkko on erityisen tiheä ja hyväkuntoinen. Suurin osa matkailunähtävyyksistä sijaitseekin teiden varsilla, jonne on helppo ajaa omalla autolla. Myös Yyteriin on hyvät tieverkkoyhteydet. Yyteriin pääsee Mäntyluodontietä nopeasti. Operatiivisilla tekijöillä puolestaan tarkoitetaan liikennöiviä reittejä ja niiden ylläpitoon liittyviä palveluita. Lisäksi operatiivisiin tekijöihin lukeutuu tiemaksut sekä tietullit. Saavutettavuuden yksi osa on hallituksen säädökset, jotka vaikuttavat myös kohteen saavutettavuuteen kokonaisuutena. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 124.)

Suomessa yleisesti ottaen yhteiskunnan ulkoiset puitteet, kuten esimerkiksi liikenneverkot ja palvelut ovat kunnossa. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 71). Suomessa kattavan, sujuvan, turvallisen liikennejärjestelmän luominen onkin tärkeä toimenpide, sillä pääosa matkailukeskuksista sijaitsee taajamien ja kasvukeskusten ulkopuolella. Monille ulkomailta Suomeen tuleville matkailijoille Suomi on myös kuljetuksen mielessä saari, sillä tulo Suomeen vaatii useimmiten lentokone- tai laivamatkan. (Vesterinen & Vuoristo 2009, 81.)

Useasti luontomatkailun reitit sijaitsevat välillä esimerkiksi julkisen liikenteen verkostojen ulkopuolella, jolloin saavutettavuus on heikko. Helppo saavutettavuus ei ole siis aina mahdollista. Suomessa on myös useita reittejä, jotka alkavat vaikeiden liikenneyhteyksien päästä ja jotka loppuvat paikkaan, jossa kuljetus pitää hoitaa erikseen. Matkailijoiden saapumissuunnat ja matkailuyritysten sijainti on tärkeää huomioida. Lähtöpisteet ja reittiin liittymiskohdat pitäisi suunnitella niiden mukaisesti. Jos alueella on paljon erilaisia reittejä, niiden risteämä kohtaan on järkevää sijoittaa eniten tarvittut palvelut, kuten käymälät ja roskikset. Näin jokaiselle reitille ei tarvitse sijoittaa niitä erikseen. (Räsänen 2015. 24.)

7.4 Kohteen imago

Imagolla tarkoitetaan henkilön tai yrityksen tietoisesti antamaa mielikuvaa. Mielikuvan muodostamiseen vaikuttaa kaikenlainen kohteesta saatu informaatio eli myös kuulopuheiden pohjalta voidaan muodostaa mielikuva kohteesta. Nimmon ja Savagen määritelmässä imago ei ole pelkästään visuaalinen. Mielikuva muodostumiseen vaikuttaa kaikki kohteesta saatava informaatio. Ihminen havainnoi ja tulkitsee kohteesta, henkilöstä tai tapahtumasta saatuja viestejä ja tuloksena ihmisen mieleen syntyy tietynlainen tietorakenne kohteesta, henkilöstä tai tapahtumasta. Vastaanottajan tulkintaan mielikuvasta vaikuttaa esimerkiksi yhteiskunnallinen tilanne ja ilmapiiri. (Karvonen 1999, 39-40; Nimmo & Savge 1976, 8 mukaan)

Lehtosen mukaan markkinointikirjallisuudessa imagolla tarkoitetaan sitä käsitystä, joka asiakkaalla on yrityksestä, sen tuotteista tai palveluista, niiden laadusta sekä muista asiakkaista. Imagolla tarkoitetaan myös kuvaa, jonka henkilö tai organisaatio pyrkii tietoisesti itsestään antamaan. (Karvonen 1999, 42; Lehtonen 1990, 17 mukaan.)

Mielikuvat vaikuttavat vahvasti matkustajan päätökseen valitessa matkakohdetta. Monet muodostavat oman käsityksensä tietystä matkakohteesta näkemiansä kuvien perusteella. Näiden ennakkokäsityksen perusteella matkakohdeesta muodostetaan tietynlainen mielikuva ja monet päättävätkin jo mielikuvien perusteella pitävätkö matkakohdetta matkustuksen arvoisena vai eivät. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 124-125.)

Yyterin aluetta kartoittaessa voidaan myös miettiä Yyterin imagoa ja mitä mielikuvia alue luo. Omassa mielikuva Yyteristä on positiivinen. Ensimmäisenä paikasta tulee mieleen sen hiekkaranta dyyneineen ja auringon paiste. Omassa mielikuvassa on ensimmäisenä Yyterin hiekkaranta, vaikka todellisuudessa alueella on useita muitakin hienoja paikkoja sekä palveluita. Mielikuva Yyterin alueesta on myös opinnäytetyön myötä laajentunut. Tutkiessa

alueen palveluita, olen huomannut, että alue palveluineen on varsin monipuolinen.

Teemahaastattelussa selvitettiin myös Yyterin yrittäjien omia mielikuvia alueesta ja selvisi, että Yyterillä on hyvä brändinimi. Ihmisillä tulee positiiviset tunteet Yyterin nimestä. Haastatteluissa kerrottiin, että ulkopaikkakuntalaisin silmin Yyteri on hieno paikka, turmeltumaton ja puhdas. Kuitenkin paikallisilla Porilaisilla on Yyteristä negatiivis- sävytteinen mielikuva. Haastattelussa sanottiin myös, että imagon olisi hyvä rakentua jatkossa hiekkarannan lisäksi myös alueen aktiviteettien ja palveluiden tarjontaan. Niin, että asiakkaille tulisi mielikuva, että alueella on paljon vaihtoehtoja palveluissa, että siksi sinne kannattaa lähteä. Mielikuva tulisi jatkossa rakentaa monipuolisten palvelujen vaaraan eikä pelkästään Yyterin hiekkarantaan kesällä. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen E, Lehtonen, T, Turtola, 4.4.2018.)

Toisessa haastattelussa kerrottiin myös, etteivät Porilaiset itse usko Yyteriin. Porilaisten tulisi myös itse uskoa Yyteriin matkailukohteena. Porilaisten tulisi itse markkinoida kohdetta kertomalla, että kohde on hieno paikka ja sinne kannattaa mennä. Mielikuvan uskotaan kuitenkin muuttuvan positiivisempaan suuntaan. (Henkilökohtainen tiedonanto Koskela 4.4.2018.)

7.5 Hinta kuluttajalle

Matkakohteessa vierailukaan ei ole täysin ilmaista, vaan se maksaa aina jonkin verran. Matkan hinta on summa, joka muodostuu asiakkaan ostamista palveluista. Majoitus ja siihen valittavien palveluiden vaihtoehdot ja niiden hinnat vaihtelevat sen mukaan, minkä majoituksen ja mitä eri palveluita asiakas matkallaan ostaa. Asiakas tarkastelee hintaa sen kautta, kokeeko hän saaneensa rahalle vastinetta. Hinta laatusuhde on siis kuluttajalle tärkeää. Hinta heijastelee myös matkakohteen imagoa. (Middleton, Fyall & Morgan 2009, 125-126.)

Lyhyen nettikatsauksen perusteella majoituksen hinta vaihtelee Yyterin alueella. Hinta-vaihtelu yhdelle yölle Yyterin alueella on noin 60€ - 400€ riippuen ajankohdasta. Majoituksen hinta vaihtelee sesonkien mukaan ja majoitustyyppin mukaan. Yyterin alueella on erityyppisiä majoitusvaihtoehtoja, kuten esimerkiksi kylpylähotellista lomamökkeihin. (googlen www-sivut 2018.)

Suomi on matkailukohteena verraten kallis. Suomessa yksityisen kulutuksen hintataso on Euroopan kalleimpia. Hintatason vertailussa Suomi on Euroopan kahdeksanneksi kallein maa, kun katsotaan Suomen yksityisen kulutuksen kokonaishintatasoa. Tiedot perustuvat Euroopan hintavertailuohjelmaan ja tulokset on laskettu vuosilta 2014-2016. (Suomen virallinen tilastokeskus 2017.)

Yyterin yrittäjien mukaan majoittuminen Yyterissä ei ole edullisemmasta päästä. Alueen ravintoloiden hinnat taas ovat maltillisesta päästä. Syöminen ja juominen alueella ei ole kallista. Majoituksen hinta vaihtelee sesonkien mukaan, erityisesti kesällä. Suomessa majoituksen hinta on kovempaa kesällä kuin muina vuodenaikoina. Hintataso Yyterissä on myös markkinahintojen mukaista. Yrittäjien mukaan Yyteri ole muita Suomen matkailualueita merkittävästi kalliimpi. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen E, Lehtonen, T, Turtola, 4.4.2018.)

8 LUONTOMATKAILU

Luontomatkailulle on olemassa useita erilaisia määritelmiä, joissa näkökulmat vaihtelevat. Borgin määritelmän mukaan luontomatkailulla tarkoitetaan luontoelämyksiä tarjoavaa, luonnossa tapahtuvaa kestäväää matkailua. Kun taas Kaupin määritelmän mukaan luontomatkailulla tarkoitetaan sellaista matkailua, joka hyödyntää luonnon antamia harrastusmahdollisuuksia joko omatoimisina tai valmiiksi tuotteistettuina palveluina. (Hemmi, 2005a, 334- 335; Borg 1999 & Kauppi 1995)

Määritelmiä on useita, mutta kaikista määritelmistä voidaan löytää yhteisiä tekijöitä, kuten luontomatkailu on matkailua, luontomatkailu tapahtuu luonnon ympäristössä ja luonto on merkittävä toimintaympäristö, luontomatkailu perustuu luonnon vetovoimaisuuteen ja luontomatkailu tarjoaa elämyksiä tai matkailijan oletetaan kokevan niitä. (Hemmi, 2005a, 334- 335.)

Paras määritelmä luontomatkailulle on mielestäni Verhelän Matkailun perusteet- kirjassa. Kirjan mukaan luontomatkailu on laaja yläkäsite, jonka alle kuuluu useita ulottuvuuksia. Laajimmillaan luontomatkailu on matkailua lihasvoimin ilman merkittäviä teknisiä ja energiaa kuluttavia apuvälineitä aidossa tai muokatussa luonnonympäristössä, joko kotiympäristössä tai kotipaikkakunnan ulkopuolella. Luontomatkailua on kaikki lukuiset lihasvoimin toteutettavat aktiviteetit. (Verhelä 2014, 38.)

8.1 Luontoreittien luokittelu

Luontoreittien ollessa pääroolissa opinnäytetyössä on niiden luokittelu oleellista. Tutkiessani reittiluokittelua huomasin, että reittien luokittelusta kertovassa kirjallisuudessa on hieman eroavaisuuksia. Hemmin kirjan mukaan vaellusreitti vie useamman päivän ja näin ollen reitin varrella tulee olla useampia yöpymispaikkoja. Lisäksi Hemmin kirjassa määritellään, että vaellukseen käytetyt retkeilyreitit sijaitsevat kauempana taajamista. Outdoors Finlandin vaelluksen tuotesuositus ei rajaa vaellusta yli vuorokautta kestäväksi. Tuotesuosituksien mukaan reitti ja sen soveltuvuus tulee kuitenkin määritellä. Reittiopasteissa tulee siis kertoa, että kuinka pitkistä reitistä on kyse ja onko reitti esimerkiksi päiväretki vai pitkä vaellus. (Hemmi 2005b, 304. & Visit Finland tuotesuositus vaellukselle ja sauvakävelyille n.d. 3-4)

Teoreettiseen viitekehykseen käytän Outdoors Finlandin tekemää tuotesuositusta omatoimiselle vaellukselle, koska Outdoors Finlandin lähde on uudempi

ja sen tekijä on merkittävä Suomen luontomatkailun kehittäjähanke Outdoors Finland. Outdoors Finland toimii Visit Finlandin alaisuudessa ja sen tehtävänä on edistää reitistö- ja luontokohteiden kehittämistä. Hanke on alkanut vuonna 2011 ja se on tuotteistanut useita pyöräily-, vaellus- ja melontareittiä retkeilijöille. Reitit on julkaistu Outdoors Finlandin omilla nettisivuilla, jossa ne ovat sähköisinä versioina. Reiteistä on netissä tarkat kuvaukset karttoineen ja opastuksineen. (Outdoors Finland www-sivut 2018.) Lisäksi Outdoors Finlandin reittisuositus omatoimiselle vaellukselle nojaa Suomen Ladun valtakunnalliseen ulkoilureittien luokitus- ja kuvausohjeeseen. Suomen Latu Ry on ulkoilujärjestö, joka on keskittynyt ulkoilijoiden liikkumisen edunvalvontaan. Yhdistyksen tavoitteena on edistää kaikenikäisten ulkoilua ja liikunnallista elämäntapaa. (Suomen Ladun www-sivut 2018.)

Visit Finlandin alainen Outdoors Finland on määritellyt erityyppisille aktiviteeteille omat tuotesuosituksensa. Vaellukselle, melonnalle, pyöräilylle, wildlifelle (villieläinten tarkkailu), hevosmatkailulle ja kalastukselle on omansa. Reittisuositukset ovat määriteltä siten, että ne auttavat kansainvälisille markkinoille tärkeitä yrityksiä. (Outdoors Finlandin www-sivut 2018) Reittisuositukset antavat osviittaa siihen, minkälaisiin asioihin reitillä tulee kiinnittää huomiota. Tuotesuosituksista vaellus koskee parhaiten Yyterin alueen luontoreittejä.

Tuotesuosituksien omatoimiselle vaellukselle määrittelevät, että reitistä pitää olla englanninkielinen opas, johon on merkitty majoituskohteet ja muut palvelut, nähtävyydet ja taukopaikat yhteystietoineen. Tuotteesta on myös saatavilla englanninkielinen kuvaus, jossa ilmenee reitin pituus, kesto, tyyppi (jona vai ympyräreitti) sekä reitin haasteellisuustaso. Reitien tärkeimmät GPS-koordinaatit, aloitus- ja lopetuspisteet, palvelupisteet ja risteykset tulee olla myös esillä. Tuotteen soveltuvuus pitää olla määriteltä: onko kyseessä päiväretki, pitkä vaellus, lapsiperheille aloitteleville vai jonkin verran vaeltaneelle, harrastajalle tai aktiivivaeltajalle suunnattu reitti. (Visit Finland tuotesuositus vaellukselle ja sauvakävelylle n.d. 3-4)

Reitin tulee olla myös hyvin saavutettavissa henkilöautolla, julkisilla kulkuvälineillä tai tilausbussilla. Reitien tulee olla myös vetovoimainen. Tämä tarkoittaa,

että reitti kulkee vaihtelevassa maastossa hyvin viitoitettuna, reitin vaativuutta nähden reitin varrella tulee olla majoitusvaihtoehtoja sopivin välein ja reitin alussa tulee olla tietoa reitin palveluista. Reitti tulee myös käydä läpi aika ajoin ja reitti pitää olla luokiteltu Suomen Ladun valtakunnallisen ulkoilureittien luokitus- ja kuvausohjeen mukaisesti ja reitti tulee olla hyväksytty Suomen Ladun hyväksymän reittiluokittelijan toimesta. Suomen Ladun reittiluokittelu on valtakunnallisesti yhtenäinen reittiluokitus, joka näkyy alla olevassa kuviossa (kuvio 1). Reittiluokituksen tavoitteena on, että käyttäjä saa reitistä luokituksen avulla ennakkotietoa. Reittiluokittelun vaativuuteen vaikuttaa reitin korkeuserot, maastopohja sekä opasteet. Sinisellä ympyrällä merkitään helppo reitti, jossa on vähän korkeuseroja. Keskivaativa reitti merkitään punaisella neliöllä. Keskivaativalla reitillä on jonkin verran korkeuseroja ja vaikeakulkuisia paikkoja. Vaativa reitti merkitään mustalla kolmiolla, reitin varrella on jyrkkiä ja vaikeakulkuisia osuuksia. (Visit Finland tuotesuositus vaellukselle ja sauvakävelylle n.d. 3-4)

Reitin merkintä	Korkeuserot	Maastopohja	Viitoitus ja maastomerkinnät	Keskimääräinen etenemisnopeus ilman kantamusta
Helppo reitti 	Korkeuseroja vähän	Pohjaltaan tasainen ja pinta on tarvittaessa pohjustettu tai varustettu pitkospuin	Selkeästi viitoitettu ja merkitty maastoon	n. 12-15 min/km
Keskivaativa reitti 	Korkeuseroja jonkin verran	Sallitaan jonkin verran vaikeakulkuisia paikkoja	Selkeästi viitoitettu ja merkitty maastoon	n. 16-20 min/km

<p>Vaativa reitti</p> 	<p>Reitillä on jyrkkiä tai vaikeakulkuisia osia</p>	<p>Reitillä voi olla kahluuta vaativa osuus</p>	<p>Maastossa on havaittava polku tai ura ja reitillä voi olla vähäistä viitoitusta, joten tarvitaan hyvää suunnistustaitoa</p>	<p>yli 21 min/km</p>
--	---	---	--	----------------------

Kuvio 1. reittiluokitus (Suomen ladun www-sivut 2018.)

Reittejä voidaan myös luokitella niiden palveluvarustuksen mukaan. Hyvän palveluvarustuksen reitti A on todella hyvin opastettu ja merkitty. Reitin merkinnältä näkyy aina seuraava merkintä ja myös risteyskohdista löytyy aina merkit. Käytännössä reitti on mahdollista kulkea ilman karttaa. A-tason reitti on tasainen ja esimerkiksi pohjustettu pitkospuin. Reitin varsilla on myös kattavasti levähdys- ja taukopaikkoja. Liikuntaesteiselle soveltuvalla reitillä AA rakenteet ja maksimikaltevuudet tulee olla sellaisia, että reitillä on mahdollista kulkea pyörätuolilla tai lastenvaunuilla. Reitti pitää olla helppokulkuinen ja isoja korkeuseroja ei saa olla reitillä. Reitit ovat myös lyhyitä ja niiden varsilla on kattavasti taukopaikkoja. Kohtalaisessa palveluntason reitissä B reitti on myös merkitty ja opastettu. B-tason reitillä kannattaa pitää mukana kartta ja kompassi. Reitti on myös paikoitellen tasainen ja sen varrella on taukopaikkoja. Vähäisen palveluvarustuksen reitti C on merkitty karttaan ja maastosta löytyy vähintään opaste sen lähtöpaikalle. Reitin rakenteet ovat niukkoja ja opasteet harvassa. (Hemmi 2005b, 304.)

8.2 Luontomatkailun kehittämisestä

Luontomatkailun kehittämisessä oleellista on, että mikä on kohteen kohderyhmä, sillä usein eri sukupolvilla on erilainen luontosuhde. Luontomatkailun kehittäminen siis riippuu luontomatkailun kohderyhmästä. Nuoremmat sukupolvet eli y-sukupolvi (syntyneet 1980-1995) ja z- sukupolvi (syntyneet 1995-

2000) ovat vieraantuneet luonnosta, sillä suurin osa sukupolvien ihmisistä on varttunut kaupungeissa. Vanhimmalla sota-ajan sukupolvella on vahva suhde luontoon. Tämä johtuu siitä, että useimpien vanhan sukupolven synnyinkoti oli maaseudulla ja siellä on ollut tyypillistä luonnonläheinen elämäntapa. Tämä ilmenee heidän harrastamisensa aktiviteeteissa. Marjastus, sienestys, kalastus, metsästys ja puutarhanhoito ovat vanhojen sukupolvien hyötyliikuntaa. (Hemmi 2005a, 331.)

Seuraavalla sukupolvellakin on yhteisiä kokemuksia luonnosta, he ovat tutustuneet luontoon vanhempiensa kautta. Useimmat tästä sukupolvesta asuvat kaupungeissa ja he ovat uuden modernin tekniikan sukupolvi. Heille sopii parhaiten aidon luonnonympäristön, rakennetun ympäristön sekä muokatun luonnonympäristön matkatuotteet. Nuorin sukupolvi eli 1970-luvun jälkeen syntyneistä suurin osa on varttunut kaupungeissa. Heille luonto on vieraampaa, sillä he ovat tottuneet harrastamaan liikuntaa rakennetussa ympäristössä, kuten kuntosaleilla tai urheilukentillä. Heillä on hyvin vähän omakohtaista kokemusta luonnosta ja siksi heille paras vaihtoehto on tarjota teknisiä elämystuotteita ja mukavuustuotteita luontomatkailussa. (Hemmi 2005a, 331.)

Luonnosta vieraantuminen on aiheuttanut sen, että matkailijat tarvitsevat enemmän puitteita liikkua luonnossa omatoimisesti. Luontoreiteille kaivataan enemmän merkittäviä reittejä, opastusta ja ohjattua ulkoilua. Näiden opasteiden tarve tulee jatkossa kasvamaan kaupungistuvassa Suomessa. Matkailijalle ei riitä pelkät opasteet, vaan kohteelta toivotaan löytyvän myös esimerkiksi välinevuokrausta, ohjelma-, majoitus- ja ravitsemuspalveluita sekä elintarvikkeiden ostomahdollisuutta. Matkailukohteessa oleva tarjonta, eri palvelut, kartat, opasteet tulisi olla myös näkyvät erilaisissa kanavissa. (Renfors 2015, 10.)

Nykyaikana matkailijalle on tärkeää saada riittävästi tietoa kohteesta. Informaatiota tarvitaan, jotta löydetään haluttu retkeilykohde, että löydetään reitille ja pystytään kulkemaan reitti. Reittitietoa tulee olla hyvin saatavilla erilaisissa kanavissa, kuten internetissä, mobiilina, applikaationa tai mobiililaitteelle suun-

nitellulla www-sivulla, GPS- laitteelle ladattavissa olevana tietona sekä painettuina karttoina ja oppaina. Reittioppaissa kävijöille on erityisen tärkeää karttojen sekä oppaiden selkeys. (Räsänen 2015, 28-29.)

Luontoreittien kehittämisessä on tärkeää keskittyä jo olemassa oleviin reitteihin. Yksittäisen uuden reitin rakentamisen sijaan olisi parempi keskittyä olemassa olevien reittien laadun parantamiseen ja niiden hyödyntämiseen. Yksittäisten reittien kytkeminen suurempiin palvelukokonaisuuksiin on tärkeämpää, sillä niiden kehittäminen tukee matkailua alueella paremmin. Kohteessa hyvin suunnitellut ja toteutetut reitit lisäävät alueen vetovoimaisuutta ja pidentävät matkailijoiden viipymää alueella. (Renfors 2015, 10.)

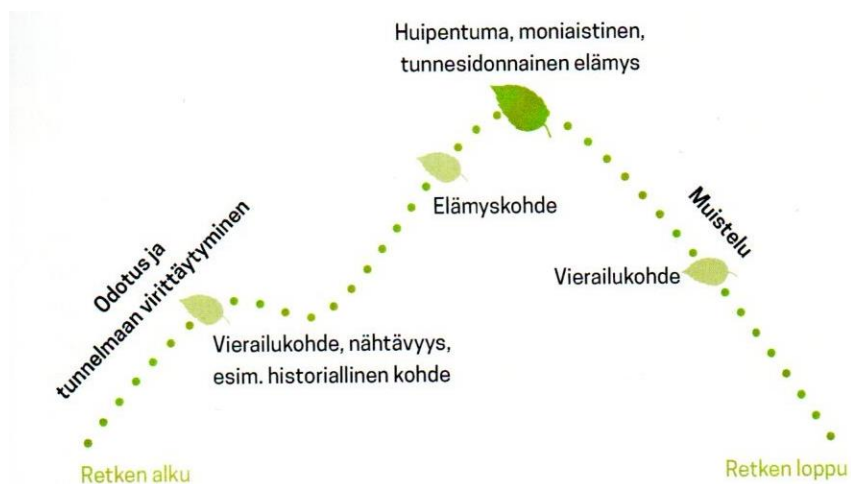
Luontomatkailun kehittämisessä tärkeää on, että infrastruktuuri on kunnossa, jotta luontokohde on matkailijoille vetovoimainen. Luontomatkailussa tärkeää on, että tarvittavat rakenteet luontoreiteillä ovat kunnossa, kuten pitkospuut, laavut, luontotornit ja sillat. Tärkeää on myös maasto-opasteiden löydettävyyden ja helppolukuisuus. Näiden huoltotoimenpiteet ja ylläpito ovat Satakunnan maakunnissa vaihtelevaa. Joitakin polkuja huolletaan ja ylläpidetään ja joitakin taas ei. (Renfors 2016, 9.)

8.3 Elämyksellisyys

Luontomatkailuun yhdistetään useasti elämyksellisyys. Elämys on yksilöllinen kokemus, jossa kiihtymys, harmonia ja innostus yhdistyvät. Elämys on myönteinen, yleensä hetkellinen, aikaan ja paikkaan sidottu, pysäyttävä ja erikoinen kokemus. Elämystä ei voida luvata, sillä ne ovat aina yksilöllisiä ja kävijän itsensä toteuttamia. Elämys luonnossa on myös aito. Ihmisen itse muuttamassa ympäristössä luonto ja sen ominaiset eliölajinsa koetaan aitona. Elämyksen hetkelliselle syntymiselle on kuitenkin tiettyjä edellytyksiä, vaikka elämys onkin erittäin omakohtainen kokemus. Ensimmäinen edellytys on, että elämys syntyy usein tavanomaisesta poikkeavassa ympäristössä. Elämys syntyy myös

yllätyksellisissä olosuhteissa. Yllätyksellisyyden olosuhteet liittyvät hetkellisyyteen. Kun kävijä törmää luonnossa johonkin erikoiseen, johon ei ajatellut törmäävänsä, syntyy voimakas tunnetila. Luontoreitti voidaan myös suunnitella siten, että yllätyksellisiä hetkiä tulee. (Hemmi 2005a, 393-396.)

Onnistuessaan matkailukohde tarjoaa matkailijoille sekä paikallisille liikkujille ainutlaatuisia elämyksiä luonnossa. Reitteihin on myös mahdollista lisätä erilaisia elementtejä, jotka tekevät reiteistä elämyksellisemmän. Reitin varrella paikkaan liittyvät tarinat ovat yksi hyvä esimerkki elämyksellisyydestä. Paikkaan liittyvistä tarinoista tulee uniikki paikkaan sidoksissa oleva tunnelma, jota retkeilijä usein hakee. Reitin varrelle voi myös rakentaa elämyksellisiä asioita, kuten esimerkiksi hyödyntämällä korkeuseroja ja rakentamalla riippusillan reitin varrelle. Reitin elämyksellisyyttä voi luoda draaman kaaren avulla, joka näkyy kappaleen alla. Reitin alussa virittäydytään tunnelmaan käymällä jonkin nähtävyyden, vierailukohteen tai historiallisen kohteen äärellä, sen jälkeen reitti jatkuu kohti huipentumaa. Huipentuma voi olla esimerkiksi paikka, jossa voi nähdä jonkin eläimen tai paikka, jossa ohjataan kävijää hiljentymään, kuuntelaan luonnon ääniä tai paikka, johon liittyy jokin tarina tai muu elämyksellinen ja tavanomaisesta poikkeava asia. Lopuksi retkeilijä vielä palaa muistelemaan kokemaansa elämystä. (Räsänen 2015, 25.)

Kuvio 2. Draaman kaari reitin elämyksellisyydessä (Räsänen 2015, 25.)

9 KOHDERYHMÄT

Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus tunnistaa myös erilaisia kohderyhmiä, jotka käyttävät Yyterin alueen luontoreittejä joko matkailu- tai virkistysmielessä. Yyteri on monipuolinen alue, jota erilaiset kohderyhmät käyttävät. Alueella on loistavat mahdollisuudet muun muassa luontomatkailuun, ryhmämatkailuun, aktiviteettimatkailuun ja harrastusmatkailuun.

Satakunnan luonto houkuttelee myös erilaisia ryhmiä, kuten työhyvinvoinnin ja työkyvyn ylläpitoon liittyviä ryhmiä ja erilaisia yhdistyksiä sekä leirikouluja virkistäytymään Satakunnan luontoon. Satakuntaan houkutellessa myös ulkopaikkakuntien asukkaita. Erityisesti lähimaakuntien n. 300 kilometrin säteeltä tulevat matkailijat ovat potentiaalinen ryhmä. Merellisyys houkuttelee muun muassa Tampereen seudulta tulevia matkailijoita mutta myös Turun seudulta, pääkaupunkiseudulta ja Etelä-Pohjanmaalta tavoitellaan matkailijoita. (Rensfors, 2016, 19-22.)

Ulkomaalaisista matkailijoista Modernit humanistit sopivat Yyterin alueen ulkomaalaisien matkailijoiden kohderyhmätyypiksi. Yyterin yrittäjien haastattelussa selvisi, että alueella käy jonkin verran satunnaisia ulkomaan matkailijoita. Yrittäjillä oli myös sellainen tuntuma, että ulkomaalaisten matkailijoiden matkustus alueelle tulee kasvamaan tulevaisuudessa. (Henkilökohtainen tiedonanto Koskela 4.4.2018.)

Moderneja humanisteja kiinnostaa aktiviteeteista erityisesti vaellus ja patikointi, Wild life watching (villieläinten katselu), marjastus ja sienestys, pyöräily ja maastopyöräily, maastohiihto ja hiihtovaellukset sekä esittävä taide. Moderneille humanisteille tärkeitä vetovoimatekijöitä matkakohteelta yleensä ovat luonto, järvet, kesämökit, mökkielämä ja sauna. Modernit humanistit haluavat itse päättää mitä tekevät ja milloin. He haluavat myös joustavia matkajärjestelyjä, joita voivat halutessaan spontaanisti muuttaa. He suosivat itsenäistä matkustamista. (Verhelä 2014, 214-2015.) Suurin osa näistä aktiviteeteista ovat

mahdollisia harrastaa Yyterin alueella, etenkin vaellus ja Wild life watching soveltuu loistavasti Yyterin luontoreiteille.

Haastatteluissa puhuimme hieman Yyterin kohderyhmistä. Yrittäjien mukaan Yyterin alueen matkailu on kesäpainotteista. Kesän aikaan Yyterin alueelle tulee paljon kotimaan matkailijoita, joista useat ovat lapsiperheitä. Alueella on myös paljon aktiivisia matkailijoita ja harrastematkailijoita. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen E, Lehtonen, T, Turtola, 4.4.2018.) Aktiivimatkailijat ja luontomatkailijat sopivat Yyterin kohderyhmäksi hyvin, sillä alueella on tarjota heille todella paljon erilaisia mahdollisuuksia harrastaa erilaisia aktiviteetteja sekä matkailla luonnossa.

Porin ympäristö- ja lupapalvelun asiantuntijoiden haastattelussa sain näkökulmia paikallisista virkistyskäytöstä, sillä alun perin alueen luontoreitit on kehitetty tukemaan paikallisen väestön hyvinvointia ja luontoreitit on tehty heidän virkistyskäyttönsä. Monet käyvät luontoreiteillä säännöllisesti. Reitille saataan tulla kokemaan vuodenaikoja samoissa tutuissa ympäristöissä tietyn määrääjain, osa joka päivä iltalenkillään ja osa tiettyinä vuodenaikoina. Reitillä kävelemisellä haetaan rentoutumista. (Henkilökohtainen tiedonanto Salon & Nuotio 5.4.2018.) Satakunnan luontomatkailuohjelmassa on myös nostettu esille, että oman maakunnan asukkaat nähdään potentiaalisena kohderyhmänä. Satakunnan omia asukkaita, vapaa-ajan asukkaita sekä vakituisia asukkaita pyritään aktivoimaan käyttämään oman maakunnan luontomatkailun kohteita. (Renfors, 2016, 19-22.)

10 TUTKIMUSAINEISTON KERUUTAVAT

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimus on laadullinen, sillä tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ilmiötä ja tässä tapauksessa pyritään lisäämään ymmärrystä Yyteristä matkailu- ja virkistyskohteesta sekä sen

luontoreiteistä. Tässä laadullisessa tutkimuksessa tiedonkeruumenetelmänä käytetään kohdennettua havainnointia ja teemahaastattelua. Havainnointi on ennalta suunniteltua eli kohdennettua havainnointia. Kohdennettu havainnointi tarkoittaa, että havainnoija osallistuu tutkimuskohteen arkielämään, mutta havainnointi keskittyy vain tiettyihin rajattuihin kohteisiin. Kohdistettua havainnointia ohjaa työn teoreettinen viitekehys. Teoreettisen viitekehysten teorit ja näkökulmat muodostavat havainnoinnin rungon eli kohteet, joita havainnoidaan. (Vilkkä 2006, 44-45.)

Havainnoinnissa keskitytään esimerkiksi alueen luontoreittien opasteisiin, luontoreittien helppokulkuisuuteen, saavutettavuuteen ja reitin varrella toimi-
viin palveluihin. Havainnoinnissa käytetään apuna muistiinpanoja, videointia ja kuvia, jotta voidaan tarkastella asioita myöhemmin. Videoiden ja kuvien avulla voidaan päästä jälkikäteen alkuperäiseen ja aitoon tilanteeseen. (Kananen 2014, 65-69).

Haastatteluilla pystytään tutkimaan erilaisia ilmiöitä ja hakemaan vastauksia erilaisiin ongelmiin. Lomakehaastattelun, teemahaastattelun ja syvähaastattelun ero perustuu kyselyssä pohjana olevan kyselyn muotoon ja tutkimuksen toteutuksen strukturoinnin asteeseen. Lomakehaastattelu on ääripäässään täysin strukturoitua, jossa tarkoitus on löytää vastaus kysymyksiin annettujen vastausvaihtoehtojen sisällä. Kun taas teemahaastattelu on lähempänä vapaamuotoisempaa syvähaastattelua. Teemahaastattelussa edetään tiettyjen etukäteen valittujen teemojen ja niitä tarkentavien kysymysten avulla. Teemahaastattelussa pyritään löytämään vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimustehtävän mukaisesti. Etukäteen valitut teemat perustuvat tutkimuksen viitekehukseen eli tutkittavasta ilmiöstä jo tiedettyyn. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 74-75.)

Teemahaastatteluilla on tarkoitus saada selville niitä asioita alueen luontoreiteistä ja matkailusta, joita havainnoinnilla ei välttämättä saataisi. Teemahaastattelun avulla saadaan ikään kuin tyhjät kohdat täytettyä. Teemahaastattelu toteutettiin niin, että haastattelin ryhmässä Yyterin yrittäjiä. Ensimmäisessä ryhmähaastattelussa olivat Yyteri golfiin Markus Björnin, Ekkun Lehtonen, Tino

Lehtonen Huikeelta & Yyteri Beach lomakeskuksesta ja Lauri Turtola Yyterin Virkistys hotellista. Lisäksi haastattelin yhtä Yyterin yrittäjää Jarno Koskelaa Ohjelmamestareilta erikseen. Toisessa haastattelussa olivat Porin lupa- ja ympäristöviraston Kimmo Nuotio ja Seppo Salonen. Ryhmähaastattelu on sopiva työhön, koska se on tehokas tiedonkeruun menetelmä ja siinä saadaan tietoa usealta henkilöltä samaan aikaan. Ryhmähaastattelun haasteena oli saada sovittua aika, joka sopii kaikille osapuolille. Yksilöhaastattelu olisi kuitenkin vienyt paljon enemmän aikaa, kun haastateltavia oli useampia.

Teemahaastattelun runko on muodostettu ennakkokäsityksen pohjalta teoreettiseen viitekehykseen nojaten. Teemoja valittaessa hyödynnetään tutkimuksen teoreettista viitekehystä, kuten muun muassa kokonaismatkailutuotteen käsitettä ja Satakunta Outdoorsin reittisuositusta vaellukselle. Teemahaastattelu sopii tutkimukseen hyvin, sillä se antaa haastateltaville mahdollisuuden vastata laajemmin, kuin esimerkiksi strukturoidussa haastattelulomakkeessa.

11 ANALYYSIMENETELMÄT

Teemahaastattelun aineiston analysoimisessa käytetään sisällönanalyysiä. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia, jolla pyritään saamaan kerätty aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon sekä järjestykseen johtopäätösten tekoa varten. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 103-104.) Tutkimuksen toinen keruumenetelmä on teemahaastattelu ryhmässä. Haastattelusta saatu aineisto on videoitu, äänitetty sekä siitä on kirjoitettu muistiinpanoja. Käytin useampaa tallennusmenetelmää, jotta haastattelusta saatu aineisto saadaan varmasti taltioitua, jos yksi taltiointi jostain syystä epäonnistuisi. Valitsin videoinnin, sillä haastattelussa on useampi henkilö. Useampaa henkilöä haastatellessa ongelmaksi voi tulla äänen erottaminen toisistaan, jos aineisto kerättäisiin pelkästään äänittämällä.

Tämän takia myös videoin ryhmähaastattelut. Analysointimenetelmässä käytetään teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä eli teoriasta nousseet käsitteet ja näkökulmat ohjaavat analysointia. Työn aineistonkeruumenetelmissä kohdennetussa havainnoinnissa ja teemahaastattelussa on jo nostettu esiin teoriasta nousseita teemoja kokonaismatkailutuotteesta ja reittiluokittelusta.

Analysoinnissa pitää ensin muuttaa kaikki aineisto samaan muotoon ja tässä tapauksessa tekstimuotoon. Tutkimuksen haastattelusta saatu videoitu aineisto tulee muuttaa tässä vaiheessa tekstimuotoon. Toisessa kohdassa tapahtuu litterointi eli käydään läpi aineisto ja merkitään tutkimuksen kannalta kiinnostavat ja oleelliset asiat ylös. Kolmannessa kohdassa luokitellaan, tyypitellään tai teemoitetaan aineisto. Tässä tutkimuksessa paras tapa olisi teemoittelu. Teemoittelussa aineisto pilkotaan ja ryhmitellään erilaisten aiheiden mukaan. Aineistonkeruun eli teemahaastattelun rungossa on jo omat teemansa ja näin ollen on helppoa aloittaa analysointi, sillä haastattelun teemat jäsentävät jo aineistoa. Lopuksi aineisto kootaan ja järjestetään uudeksi sisällöksi. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 92-93.)

Sisällönanalyysi on tarkoitus tehdä teoriaohjaavasti. Teorialähtöisessä ajattelussa analyysia ohjaa teorian mukainen kehys. Analyysiä ohjaa tällöin teoreettisen viitekehyksen teemat ja aihealue. Tutkimuksen ilmiöstä tiedetyt asiat periaatteessa sanelevat, että miten aineiston hankinta järjestetään ja miten tutkittava ilmiö käsitteenä määritellään. Kun taas aineistolähtöisessä analyysissa aineistosta saadut tiedot ohjaavat analyysiä. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 97-98.)

Kohdennetussa havainnoinnissa käytetään myös sisällönanalyysiä, joka toteutetaan teoriaohjaavasti. Havainnoinnista syntynyttä aineistoa on kenttätyön jälkeen paljon, sillä havainnoinnissa käytetään videointia, kuvausta ja muistiinpanoja. Havainnoinnin jälkeen aineisto pitää muuttaa helpommin käsiteltävissä olevaan muotoon eli tekstimuotoon. Tämän jälkeen aineisto pelkistetään eli havainnot yhdistetään, jolloin aineisto saadaan hallittavammaksi. Tutkimusaineistoa tarkastellaan siis niistä näkökulmista, jotka ovat tutkimuksen kannalta oleellisia. Teoreettisesta viitekehyksestä muodostuu nämä oleellisimmat näkökulmat, joiden puitteissa aineisto ryhmitellään. Havaintojen yhdistämisen

jälkeen siirrytään tulosten tulkintaan, jossa tulisi löytää merkitysyhteyksiä. (Vilkkä 2006, 86-88.)

Käytännössä teoriaohjaava analyysi eteni tutkimuksessa niin, että saatua teemahaastattelut suoritettua katsoin ensin kaikki videot haastatteluista, jonka jälkeen videoista saatu materiaali kirjoitettiin tekstimuotoon eli litteroitiin. Videoitu aineisto kirjoitettiin puhtaaksi muuttamatta tutkimuksen osallistujien omaa puhetyyliä. Litteroinnin vaiheessa pyrin kuitenkin muuttamaan puhekielen ilmaisut ja murre- sanat kirjakiellelle.

Litteroinnin jälkeen aloin järjestelmään saatua litteroitua materiaalia ja karsimaan pois epäolennaisia asioita. Materiaalin järjestäminen tapahtui teemojen avulla. tutkimuksen aineistonkeruu menetelmissä käytetystä teemahaastattelun rungosta saatiin samat teemat, joiden alle teksti jaettiin teemojen mukaisesti. Teemahaastattelun pääteemat olivat Luontoreitit Yyterin alueella, joita olivat Santojen lenkki, Herrainpäivien luontoreitti, Lietteiden reitti, Kaarluodon luontoreitti, Enäjärven luontoreitti ja Teemuluodon luontoreitti. Toinen pääteema oli rakennukset ja palvelut Yyterin alueella, kolmas pääteema oli kohderyhmät ja viimeinen pääteema oli Yyterin alueen kehittäminen. Pääteemojen alla on useampia alateemoja. Esimerkiksi yhden pääteeman eli luontoreittien alla oli muun muassa reittien soveltavuus, reittien saavutettavuus, palvelut reitin varrella ja opasteet. Teemahaastattelun runko on opinnäytetyön lopussa. (Liite 8). Teemat olivat koottu kokonaismatkailutuotteen ja Outdoors Satakunnan reittisuosituksesta ja niiden perusteella aineisto luokiteltiin teemoittain. Aineiston teemoittelun jälkeen vielä karsin epäolennaisia asioita pois.

Ennen kuin kirjoitin teemahaastattelujen tuloksia opinnäytetyöhön, kävin havainnoimassa Yyterin alueen luontoreitit. Kohdennetussa havainnoinnissa käytin myös runkoa, jonka teemat oli muodostettu opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen avulla. Käytin havainnoidessani teemallista runkoa, jotta osasin kohdistaa huomion olennaisimpiin asioihin reiteillä. Kohdennetun havainnoinnista saatu materiaali saatiin jäsenneiltyä havainnoinnin rungossa käytettyjen samojen teemojen avulla. Liite havainnoinnin rungosta löytyy työn lopusta.

(Liite 7). Jäsentelyssä karsin paljon epäolennaista materiaalia pois. Ensimmäisen teemoittelun jälkeen luokittelin materiaalin vielä niin, että lisäsin havainnoinnin rungon teemat jokaisen luontoreitin alle. Niin, että Lietteiden luontoreitin alla käsiteltiin reitin vetovoimaisuus, saavutettavuus, palveluntarjonta reitillä, reitin vaativuustaso ja kuljettavuus ja reittioppaat ja kartat reitillä.

Käytin aineiston järjestelyyn myös kokonaismatkailutuotteesta nousseita käsitteitä ja teemoja. Kokonaismatkailutuotteen osatekijät eli vetovoimatekijät, mielikuvat, kohteen rakennukset ja palvelut, saavutettavuus ja hinta-asiakkaalle muodostivat teemat, joiden alle myös jaottelin haastattelusta saatua aineistoa. Tämän analyysi osion tuloksia toin kokonaismatkailusta kertovaan teorian osuuteen, sillä ne toimivat samalla esimerkkeinä, että mitä vetovoimatekijällä tai mielikuvilla tarkoitetaan Yyterissä. Tuomalla haastattelun tuloksia Kokonaismatkailutuotteen alle pystyin myös samalla kertomaan Yyterin alueesta paremmin.

12 REITTIIEN HAVAINNOINNIN TULOKSET

Tämän kappaleen alla esitetään kohdennetun havainnoinnin tuloksia. Havainnoinnin kohteena olivat kuusi jo olemassa olevaa luontoreittiä Yyterin alueella, jotka valittiin sijainnin perusteella. Kaikki luontoreitit sijaitsevat Yyterin alueella Porissa. Nämä kuusi luontoreittiä ovat Herrainpäivien luontoreitti, Santojen lenkki, Enäjärven luontoreitti, Teemuluodon ja Halssin välinen luontoreitti, Lietteiden reitti ja Etelärannan ja Kaarluodon välinen luontoreitti. Luontoreittien havainnoinnissa käytettiin kohdennettua havainnointia, jossa havainnointia ohjaa kokonaismatkailutuote ja Outdoors Finlandin reittisuositus vaellukselle. Havainnoinnissa käytin apunani Karttaselaimen sovellusta. Sovellus käyttää gps-paikanninta, jonka avulla se löytää sijainnin. Työssä nauhoitin Yyterin alueen luontoreitit karttasovelluksella ja merkitsin reitin varrella sijaitsevat opasteet

karttasovellukseen pisteinä. Reitit tallentuvat karttasovellukseen ja niitä voi tarkastella myöhemminkin. Karttasovelluksen kaikki kuvat reiteistä löytyvät liitteistä työn lopusta. Liitteisiin viitataan useassa kohdassa tulevissa kappaleissa. Kaikki työn lopussa olevat kuvat ovat itseni ottamia.

12.1 Herrainpäivien luontoreitti

Herrainpäivät- luontoreitti oli ensimmäinen reitti, jonka havainnoin 13.4.2018. Herrainpäivät luontoreitti sijaitsee Herrainpäivien niemessä Yyterin santojen ja Karhuluodon hiekkarannan välissä. Herrainpäivien niemi on rauhoitettu vuonna 1990 ja se sijaitsee luonnonsuojelualueella. Rauhoituksen tarkoitus on alueella olevan lehdon suojaaminen. Alueella ei saa liikkua moottoriajoneuvoilla, alueen luontoa ei saa vahingoittaa, alueella ei saa roskata, leiriytyä tai vaikuttaa muilla tavoin luonnon vahingoittamiseen.

Reitti on helposti saavutettavissa omalla autolla. Hieman ennen luontoreitin aloitusta on Kesätien varrella pieni parkkialue, jonne voi pysäköidä auton. Lisäksi reitin alkupäähän voi jättää auton leveämpään kohtaan tien reunaan. Parkkipaikoille ei kuitenkaan mahdu montaa autoa. Saavutettavuus julkisella liikenteellä on huono. Julkista liikennettä käyttäessä, lähin bussipysäkki Porin keskusta päin lähdettyä sijaitsee Mäntyluodontien varrella. Mäntyluodontien bussipysäkiltä joutuu kävelemään 2,9 km, jotta pääsisi reitin aloituspisteelle. (googlemaps www-sivut 2018) Julkisella liikenteellä saapuminen reitille on kyllä mahdollista, mutta päästäkseen reitille pitää kävellä jo pidempi matka, kun itse Herrainpäivien reitti on pitkä. Herrainpäivien reitin pituus on 1,2 km.

Yyterin yrittäjien haastattelussa selvisi, että Herrainpäivien reitille kuljetaan myös Yyterin rannan suunnasta. Yyterin rannan ja Herrainpäivien väliin on muodostunut epävirallinen oikoreitti, jossa ei ole opasteita. Haastattelussa kerrottiin, että asiakkaita ei opasteta reitille, sillä opastus reitille epävirallisen oikoreitin kautta on haastavaa. Haastattelussa toivottiinkin, että tulevaisuudessa

Yyterin hiekkarannalta olisi hyvät opasteet Herrainpäivien reitille. Yyterin kylpylähotellilta Yyterin golfille rakennetaan luontoreitti, joka helpottaa liikkumista Yyterin kylpylähotelin ja Yyterin golffin välillä. Tulevalta uudelta reitiltä pääsee myös helpommin Herrainpäivien luontoreitille. (Henkilökohtainen tiedonanto Björlin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Liitteessä 1 on esitetty karttasovelluksen avulla kuva Herrainpäivien luontoreitistä, jossa kuljettu reitti ja tärkeimmät opastemerkinnot näkyvät. Karttakuvassa näkyy oranssilla kuljettu luontoreitti. Karttaan on merkitty opasteiden kohdat punaisilla pisteillä, aloituspiste näkyy oranssina pisteenä. Karttasovelluksen opastemerkinnoista huomaa, että opasteet ovat sijoitettu vain reitin loppu- ja alkukohtiin (Liite1). Reitin opastemerkinnot alku- ja loppupäässä olivat kuitenkin riittävät. (karttaselain 2018.) Reitti on selkeä, sillä polku näkyy vahvasti. Reitin varrella on aika ajoin tauluja, jossa kerrottiin tarinaa Isokoskelon matkasta. Taulut myös edesauttavat oikealla reitillä pysymistä, vaikka ne eivät sinänsä ole opastukseen tarkoitettu, vaan lisäävät reitin elämyksellisyttä. Kuvassa 3 näkyy ensimmäinen taulu Isokoskelon matkasta reitin varrella.

Kuva 1. Taulu Isokoskelon matkasta

Reitin varrella olevat kuvitetut taulut Isokoskelon matkasta ovat elämyksellisiä. Tauluissa oleva tarina kertoo Isokoskelon elämän vaiheista poikasesta linnuksi kasvamisesta ja samalla tarina on opettavainen ja viihdyttävä. Opastaulut tekevät reitistä elämyksellisen varsinkin lapsiperheille. Reitti on 1,2 km pitkä ja soveltuu myös lyhyen pituutensa puolesta lapsiperheiden päiväretkeilyyn. Reitti ei ole kuitenkaan esteetön eli se ei sovi lasten rattaiden kanssa liikkumiseen. Reitin varrella on paljon epätasaisia kohtia, kiviä ja juurakkoja. Reitti kulkee vaihtelevassa maastossa, osittain rannalla ja osittain metsässä. Reitin maaston vaihtelevuus kuitenkin tekee omalta osaltaan reitistä vetovoimaisemman. Reitti kulkee myös koko ajan meren rannan tuntumassa ja maisema merelle on hieno. Kuvassa 4 ja 5 on kuvaa reitin varrella näkyvistä maisemista.

Kuva 2. Vetovoimaiset maisemat reitin varrella

Kuva 3. Maisemaa

Luontoreitille on tehty hyvät opasteet, mutta osa opasteista ovat kuluneita ja tekstistä ei saa selvää. Reitille ensimmäinen kulunut opaste sijaitsee reitille vievän Kesätien vasemmalle kääntyvässä mutkassa. Kuvassa 6 näkyy kyseinen opaste. Hetken matkan päästä löytyy toinen samanlainen eheämpi opaste, joka osoittaa reitin alkupisteeseen. Reitien alkupisteellä on iso infotaulu. Taulussa on erilaisia karttoja alueesta, tietoa Herrainpäivien alueesta ja luonnonsuojelukohteesta. Taulun tieto on pelkästään suomeksi herrainpäivien nimen englannin ja ruotsin kielen käännöksiä lukuun ottamatta. Reitien infotaulussa voisi olla myös hätänumero ja reitin tärkeimmät gps-koordinaatit, reitin pituus, tarkempi karttakuva reitistä ja ”olet tässä” tyylinen karttakuva, jossa

oman sijainnin kohdalla on piste. Infotaulu tekee reitin lähtöpisteestä selkeän ja taulun vieressä on heti selkeät jatko- opasteet. Kuvassa 7 näkyy kyseinen infotaulu sekä reitin aloituspiste.

Kuva 4. Epäselvä opaste reitille

Kuva 5. Reitien aloituspiste

Infotaulun jälkeen tulee risteys, jonka kohdalla on selkeä opaste nuolineen. Opaste kuvaa oikeaa reitin kiertosuuntaa. Kuvassa 8 on kuva opasteesta. Reitti on ympyräreitti, joka kannattaa kiertää opasteiden mukaan. Reitien varrella olevat tarinalliset taulut Isokoskelon matkasta ovat järjestetty oikean kiertosuunnan mukaan ja jos kiertää reitin väärinpäin taulut menevät väärässä järjestyksessä. Reitien loppu- ja alkupäissä opasteet olivat selkeitä ja juuri uusitun näköisiä, niin kuin alla olevissa kuvissa näkyy.

Kuva 6. Opaste Herrainpäivillä

Reitin puoliväliin on tehty epävirallinen taukopaikka nuotioineen. Taukopaikan ympäristössä oli paljon roskia, vaikka luonnonsuojelua koskevassa infotaulussa kiellettiin alueella roskaaminen. Kuvassa 9 on epävirallinen taukopaikka nuotioineen. Vaikka taukopaikka on epävirallinen, sen läheisyyteen tarvittaisiin roskis. Roskis voitaisiin sijoittaa myös esimerkiksi reitin alun infotaulun viereen.

Kuva 7. Taukopaikka Herrainpäivillä

Reitin läheisyydessä ei ole käymälöitä. Lähin käymälä on lähimmän palveluntarjoajan luona eli Yyteri Golfilla. Yyteri golfilla on myös oma ravintolansa, joka sijaitsee lähimpänä. Yyteri Golfille on luontopolun alusta matkaa noin 2,2 km. Halutessaan mennä Herrainpäivien reitiltä Yyterin hiekkarannalle tai Yyterin aukiolle, tulee kiertää teitä pitkin noin 4 km mittainen lenkki. Yyterin Virkistys-hotellin ja Yyteri Golfin välille on kuitenkin tulossa reitti, joka helpottaa palveluiden välillä kulkemista. Tulevaisuudessa uuden reitin valmistuttua myös Yyterin rannan palvelut ovat lähempänä, kun Yyterin aukiolle ei tarvitse kiertää teitä pitkin. Reitit valmistuttua matka rannalle lyhenee puolella. (googlemaps www-sivut 2018.)

Nettihaun perusteella Reitistä ei ole olemassa esitettä tai kattavampaa Outdoors Satakunta hankeen tekemää reitti kuvausta. Reitit nimellä hakiessa ensimmäiseen hakuvaihtoehtoon tulee blogiteksti. Hakuvaihtoehtoissa on myös

Porin kaupungin nettisivut, joissa on myös lyhyt teksti reitistä. (Googlen www-sivut 2018.)

12.2 Santojen lenkki

Santojen lenkki sijaitsee nimensä mukaisesti Yyterin pitkällä hiekkarannalla. Yyterin hiekkarannan dyynialue on erittäin arvokas, sillä se on Etelä Suomen laajin yhtenäinen sekä yhä aktiivinen dyynialue. Rannalla kiertää 5,3 km mittainen ympyräreitti, jonka varrella voi nähdä kaikki Yyterin hiekkarannan dyynityypit. Santojen lenkin aikana pääsee kulkemaan meren rannalla sekä kangasmetsässä Yyterin vanhimman dyynin Keisarinpankin päällä. Reitin kulkeamisen arvioitu kesto aika on noin 2-3 tuntia. (Outdoors Satakunnan www-sivut 2018.)

Santojen lenkin havainnoin 14.4.2018. Pysäköin auton Yyterin aukion parkkipaikalle, josta myös reitti alkaa. Saavutettavuus reitille omalla autolla on erinomainen, sillä Yyterin aukion parkkipaikoilta pääsee todella lähelle Santojen lenkkien aloituspaikkaa. Yyterin aukion parkkipaikkaa myös laajennetaan, joten jatkossa parkkipaikalle mahtuu myös enemmän autoja. Julkisella liikenteellä tullessa Porin keskustasta päin lähin pysäkki sijaitsee Yyterin aukiolla. (Googlemaps www-sivut 2018.) Yyterin aukion edustalla, rantojen suunnassa on opastetaulut, jossa on erilaisia karttoja Yyterin alueesta. Yhdessä kartassa näkyy palveluntarjoajat, toisessa hiihtoladut ja yhdessä retkeilyreitit. Kuvassa 10 näkyy opastetaulut karttoineen.

Kuva 8. opastetaulut ja kartat

Liitteessä 2 näkyy karttasovelluksella kuljettu reitti opastepisteineen. Sovelluksen karttakuvassa kuvassa näkyy kuljettu Santojen lenkki ja opasteviitat reitillä. Punaiset pisteet reitillä tarkoittavat opasteviittoja ja oranssi piste on ensimmäinen huomaamamme opastekyltti. (karttaselain 2018.) Lähdin kiertämään reittiä sisämaaston suuntaisesti Keisarinpankkia kohti, sillä ensimmäinen näkemäni opaste johti metsän suuntaan. Kuvassa 11 näkyy ensimmäinen näkemäni opaste (Liite 2). Santojen lenkin kiertosuunta jäi epäselväksi, sillä reitille ei ollut selkeää lähtöpistettä, mutta Outdoors Satakunnan reittiesitteessä oikea kiertosuunta on kulkea rantaosuus ensin.

Kuva 9. Opaste Munakarın säikälle

Missään opasteissa ei myöskään mainittu Santojen lenkin nimeä, vaan reitti opasteissa oli opastus Munakarin säikälle. Kuvassa 11 näkyy opastetaulu Munakarin Säikälle. Jos ei olisi tiennyt reitin varrella sijaitsevasta Munakarin säikästä, ei olisi välttämättä ymmärtänyt lähteä seuraamaan Munakarin Säikän opasteita. Reitin alkupäähän sopisi samanlainen iso infotaulu, kuin esimerkiksi Herrainpäivien reitillä oli. Infotauluun voi laittaa reitin tärkeimmät gps-koodit, hätänumeron ja kartan palveluntarjoajineen, kartta, jossa on ”olet tässä” piste, kartta reitistä, ja kartan palveluntarjoajista reitin varrella.

Kuva 10. opasteita reitin varrella

Kuva 11. opastetolppa

Reitti on merkitty sinisellä värillä ja reitin varrella on tasaisin välimatkoin opaste tolppia, jossa näkyy sininen väri. Opaste tolppia oli yleensä noin 200m välein. Kuvassa 12 näkyy iso opasteviitoitus ja kuvassa 13 on opastetolppa. Reittiä oli helppo seurata, tosin erityisesti risteyskohtiin tarvittaisiin enemmän opasteita. Kappaleen alla kuvassa näkyvä risteyskohta on Yyterin aukion parkkipaikkojen vierestä kulkevalta reitin metsäosuudelta, jossa on useassa kohdassa ylös rannalle nousevia polkuja. Kuvassa 14 näkyy yksi rannoille vievästä polusta. Lisäksi reitin kulkiessa seikkailupuisto Huikeen ohi tulee autotien ylityskohta, joka kaipaisi opasteita. Kuvassa 15 näkyy kyseinen Huikeen autotien ylityskohta. Seikkailupuisto Huikeen jälkeen tulee myös metsäosuus, jonka varrella risteilee paljon erilaisia polkuja. Risteilevät polut saattavat hämentää kulkemista oikealla reitillä, joten isoimpiin polkuristeyksiin tarvittaisiin opasteita.

Kuva 12, Risteyskohta metsäosuudella Kuva 13. Tien ylitys Huikeen kohdalla

Santojen lenkin varsilla oli myös vanhoja osaksi lahonneita puupölkkyjä numeroineen, joista suurin osa oli lahonnut. Pölkkyt ovat ilmeisesti myös opasteita, joista selviää jäljellä oleva matka. Osa pölkkyistä oli sijoitettu risteysiin ja päätelin niiden avulla matkan jatkuvan pölkyn suuntaan. Kuvassa 14 näkyy kuva osittain lahonneesta opaste pölkystä.

Kuva 14. opastepölkky

Santojen lenkki on vetovoimainen, sillä se kulkee vaihtelevassa maastossa. Reitti kulkee muun muassa metsässä isoimman dyynin eli keisarinpankin päällä. Kohokohdaksi reitin varrella voisi nostaa Keisarinpankin ja sen kohdalle voisi tehdä myös taukopaikan. Taukopaikalle riittäisi pelkkä penkki. Reitille saataisiin myös elämyksellisyyttä kertomalla Keisarinpankista tietotaulussa, jonka voisi sijoittaa taukopaikan yhteyteen. Toinen kohokohta reitillä on Munakarin säikkä. Munakarin säikän kohdalle voisi tehdä virallisen taukopaikan,

koska se sijaitsee reitin puolessa välissä ja Santojen lenkin ja Lietteiden reitin risteyskohdassa, jolloin taukopaikka palvelisi kahta reittiä. Munakarın säikkä on myös erikoinen muodostelma rannalle, jota monet jäävät ihailemaan. Kuvassa 17 on kuva Munakarın Säikästä.

Munakarın säikän kohdalle on tällä hetkellä epävirallinen taukopaikka. Yyterin yrittäjien haastattelusta selvisi, että yrittäjät toivoisivat säikän kohdalle kunnan taukopaikan, jossa voisi olla esimerkiksi katos tulentekopaikkoineen. Haastattelussa sanottiin myös, että säikän taukopaikan huolto olisi myös mahdollista sinne vievän leveämmän metsätien ansiosta. (Henkilökohtainen tiedonanto Björlin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Kuva 15. Munakarın säikkä

Kuva 16. Maisemaa reitin varrella

Santojen lenkillä on paras palveluntarjonta, sillä se kulkee lähellä Yyterin ydin- aluetta. Yyterin aukiolla on käymälät, tulentekopaikka ja useita ravintoloita. Kesäsesongin alettua loputkin ravintolat rannalla aukeavat. Yyterin parkkipaikkojen lähellä metsäosuuden varrella on myös erilaisia kuntolaitteita. Kuvassa 20 näkyy kuva yhdestä kuntoilulaitteesta reitin varrella. Reitin läheisyydessä on useita majoitusvaihtoehtoja, kuten Yyterin Virkistysshotelli, Yyterin leirintäalue ja Yyteri Beach lomakylä. Lisäksi aivan lenkin varrella on seikkailupuisto Huikee, jonka palveluita ovat puissa köysiradoin kulkeva puisto, fatbike vuokraus, fatbikesafarit, pumtrack rata potkulaudalle tai BMX- pyörille, ravintola Dyyini, ja Huikeen yhteydessä toimiva Yyteri beach lomakylä. Reitti kulkee Huikeen köysiradan viertä pitkin ja halutessaan Huikeella on helppo pysähtyä. Kuva 19 on otettu reitin varrelta Huikeen kohdalta.

Kuva 17. Reitin kulku Huikeen kohdalla Kuva 18. Kuntoilulaite reitin varrella

Reitti soveltuu päiväretkeilyyn ja on mielekäs luontomatkailijoille, kuntoilijoille ja lapsiperheille. Lapsiperheille Huikee on varmasti myös kohokohta reitin varrella. Reitti ei ole kuitenkaan esteetön. Yyterin virkistysshotellin ja seikkailupuisto Huikeen välille tehdään kuitenkin esteetön reitti, joka helpottaa palveluiden välillä kulkemista.

Hakemalla tietoa Santojen lenkistä netistä ensimmäisenä hakuvaihtoehtona löytyy Outdoors Satakunnan nettisivut, joissa on ladattava esite Santojen lenkistä. Aiemmat tutkimukset- luvussa kerrotaan Hanna Marttilan tekemästä opinnäytetyöstä, jossa hän on tehnyt Satakunta Outdoors- nettisivuille ladattavan esitteen Santojen lenkistä. Esite on kattava, se sisältää kartan, informaatiota reitistä ja sen varrella olevista palveluntarjoajista. (Outdoors Satakunnan www-sivut 2018.) Esitteessä on kuitenkin jonkin verran vanhaa tietoa ja esite pitäisi päivittää. Esitteen sivuilla on useita linkkejä palveluntarjoajista reitin varrella ja osa linkeistä ei enää toimi. Esimerkiksi Visit Yyterin sivujen linkki ei enää toimi, sillä Visit Yyteri sivuja ei enää ole. Lisäksi esitteessä on myös nimiä, joita ei enää käytetä, kuten Maisa ja ympäristövirasto, jotka ovat nykyisin Visit Pori ja Porin ympäristö- ja lupavirasto.

Reitti on merkitty opasteissa sinisellä ympyrällä, joka kuvaa Suomen Ladun reittiluokituksen mukaan helppoa reittiä. Reitti ja kartta on kuitenkin tehty ennen Ladun reittisuosituksia, joten opasteissa oleva sininen väri ei kerro reitin vaativuustasosta. (Marttila 2016, 37.) Outdoors Satakunnan esitteessä reitin

vaativuus on keskivaikea. Ladun reittiluokituksen mukaan keskivaikea reitti merkitään punaisella neliöllä.

12.3 Enäjärven luontoreitti

Enäjärven luontoreitti on 4,2 km pituinen luontoreitti, joka kiertää Enäjärven ympäri. Enäjärvi on rehevä lintujärvi, jonka kasvisto ja linnusto ovat ainutlaatuisia. Enäjärven alueella on myös kolme erillistä luonnonsuojelualuetta eri puolilla järveä. Alue on rauhoitettu, sillä arvokas luonto halutaan säilyttää. Alueella on kielletty liikkuminen 15.4-30.6 välisenä aikana. Enäjärven reitin varrella on havaintolava ja luontotorni. Alueella pesii ja ruokailee paljon muun muassa Harmaahaikaroita. (Porin kaupungin www-sivut 2018.)

Enäjärven luontoreitti on helposti saavutettavissa omalla autolla. Varsinaista parkkipaikkaa ei ole, mutta reitin alkupäässä Enäjärventien varrella on leveämpi kohta auton pysäköinnille. Kuvassa 21 näkyy kuva leveämmästä kohdasta. Julkisen liikenteen lähin bussipysäkki tullessa Porin keskustasta sijaitsee Mäntyluodontien varrella Metsäkulmanraitin risteyksessä. Pysäkiltä on noin 1,4 kilometrin kävelymatka Luontoreitin alkupisteelle. Yyterin aukiolta kulkee myös busseja Enäjärvelle. Pysäkki sijaitsee Yyterin aukion parkkipaikkojen tuntumassa. Lähin bussipysäkki, jonne Yyterin suunnasta kannattaa jäädä sijaitsee Enäjärven koulun kohdalla. Pysäkiltä on noin 900m kävelymatka reitin alkupisteelle. Yyterin Virkistysshotellilta lähtee myös busseja Enäjärvelle, jolloin päätepysäkki on sama Enäjärven koulun pysäkki. (Googlemaps www-sivut 2018.)

Kuva 19. Reitin aloituspaikka

Kuva 20. Reitin oma aloituskohta

Aloitin Enäjärven reitin Vesijärventieltä, sillä sen varrella oli selvä opaste luontoreitille. Kuvassa 22 näkyy kohta, josta reitin aloitin. Suurin osa retkeilijöistä oli aloittanut reitin toisesta kohdasta, joka näkyy kuvassa 21. Reitin opasteet olivat kuitenkin järjestetty niin, että reitti oli mahdollista kulkea kumpaankin suuntaan. Reitti on mahdollista kulkea ilman apuvälineitä, karttaa tai kompassia, sillä se on hyvin opastettu. Reitti on merkitty oransseilla salmiakin muotoisilla merkeillä. Alueella on viittoja, joissa on sama oranssi merkki sekä pelkkiä oransseja salmiakkeja, joita näkyy puissa.

Liitteessä 3 näkyvässä karttaselaimen kuvassa oranssi piste kartalla kuvaa reitin lähtöpistettä ja samalla ensimmäistä opastetta. Kaikki opasteviitat ovat merkitty punaisilla pisteillä (Liite 3). Kuvassa 23 näkyy opasteviitta, joka on merkitty pisteellä. Kuvassa 24 on merkki, joita en merkinnyt. En merkinnyt karttaan pelkkiä oransseja salmiakki kuvioita, sillä niitä oli paljon. Sinisellä on merkitty alueen luontotorni ja havaintolava. (Karttaselain 2018.)

Kuva 21. Opasteviitta reitin varrella

Kuva 22. Opaste reitin varrella

Reitin varsilla on myös aika-ajoin tauluja lintulajeista, joita voi havainnoida reitillä. Tauluissa kerrotaan lintulajille ominaisista lauluäänistä, pesimäpaikoista ja ulkonäöstä. Lintutaulut erilaisista lintulajeista lisäävät reitin vetovoimaisuutta. Kuvassa 25 näkyy eräs reitin varrella ollut taulu lintulajeista.

Kuva 23. Taulu Laulurastaasta

Reitti soveltuu parhaiten lintuharrastajille ja luontomatkailijoille, sillä Enäjärvi on tunnettu yhtenä Suomen parhaimmista lintujärvistä. Reitin varrella olevat taulut ja luontotornit myös henkivät linturikkaasta alueesta. Reitti sopii myös päiväretkeilijöille, jotka pitävät retkeilystä erityisesti koskemattomassa luonnossa. Reitti palvelee myös lähialueen asukkaiden virkistystä.

Reitti on myös miellyttävä kulkea, sillä iso osa reitistä kulkee pitkospuita pitkin. Kuvassa 26 näkyy eräs pitkospuuosuus. Pitkospuiden kohdilla ei ole myöskään tarvetta opasteille. Reitti on myös elämyksellinen sen monimuotoisen luonnon takia. Reitillä pääsimme kulkemaan pitkospuilla, metsäpoluilla, maantiellä ja veden päällä kulkevilla pitkospuilla. Reitin junaradan vieressä havaintolavan tuntumassa pitkospuut olivat kevättulvan vuoksi veden alla. Se ei kuitenkaan meitä estänyt, otimme kengät pois ja kuljimme kohdan paljain jaloin. Reitin kohokohdat olivat mielestäni luontotorni ja havaintolava. Kuvassa 27 näkyy yksi havaintolava.

Kuva 24. Pitkospuut reitin varrella

Kuva 25. Havaintolava

Reitin varrella ei ole palveluita, kuten käymälöitä tai taukopaikkoja. Lähimmät palvelut ovat Pihlavan keskustassa, jonne on 2 km matka. Pihlavassa on ruokakauppa, huoltoasema ja muutama ravintola. Yterin rannan palveluihin on matkaa noin 8 km. (googlemapsin www-sivut 2018.)

Enäjärven reitistä ei ole olemassa samanlaista esitettä, kuin esimerkiksi Santojen lenkistä on. Kun hakee netistä Enäjärven reitin ensimmäisiä hakuun tulevat Porin kaupungin nettisivut. (Googlen www-sivut 2018.) Porin kaupungin nettisivuilla on lyhyt kuvaus Enäjärven luontoreiteistä, sen luontolavasta ja luontotornista sekä kulkuohjeet reitille. Reitistä ei ole saatavilla myöskään englannin kielisiä ohjeita tai opasteita. (Porin kaupungin www-sivut 2018.) Enäjärven reitistä on hyvin vähän tietoa netissä.

12.4 Teemuluodon ja Halssin välinen reitti

Teemuluodon luontotornin ja Halssin välille on tehty 1,5 kilometrinen pituinen janareitti. Reitti kulkee suurimmaksi osaksi luonnonsuojelualueella. Alueella on arvokasta kasvillisuutta ja arvokkaita lintulajeja. Reitti kulkee metsäalueella, jossa on lehtometsää, pajukkoa ja isoja kuusia. Havainnoin reitin 14.4.2018 ja lähdin reitille Halssin päästä. Reitin aloituspaikka oli vaikea löytää Halssissa. Reitti alkoi puutalo alueen reunalta, jossa sattumalta huomasin vanhan infotaulun. Infotaulussa ei enää ollut mitään tietoa, karttaa tai reitin nimeä. Ku-

vassa 28 näkyy Halssin tyhjä infotaulu. Reitin toisessa päässä eli Teemuluodon päässä on kuitenkin parkkialue sekä hyvät opasteet Teemuluodon luontotornille. Teemuluodon parkkialueella oli myös infotaulu, joka oli tyhjillään. Kuvassa 29 näkyy kuva Teemuluodon infotaulusta.

Kuva 26. Tyhjä infotaulu Halssissa

Kuva 27. Tyhjä infotaulu Teemuluodossa

Liitteessä 4 on karttaselaimen sovelluksen kuva Teemuluodon ja Halssin välisestä reitistä opastepisteineen. Kartassa oranssi piste kuvaa lähtöpistettä, joka on tyhjä infotaulu. Punaiset pisteet kuvaavat reittiopasteita. Viimeinen sininen piste on Teemuluodon luontotorni (Liite 4). Halssin päässä ei ollut lainkaan reittioppaita, merkkejä tai viittoja. Reitillä kulki kuitenkin pitkospuut, jonka perusteella arvelin olevani oikealla reitillä. Ensimmäiset opasteet tulivat vastaan reitin puolella välissä, kun tuli ensimmäinen tien ylityksen jälkeen. (Karttase-lain 2018.) Kuvassa 32 näkyy opaste Teemuluodon päässä tien ylityksen jäl-keen.

Kuva 28. Kaatunut opaste

Kuva 29. Opaste

Kuva 30. Opaste Teemuluotoon

Suurin osa reitin opasteista oli kuluneita ja vanhoja. Yksi opaste oli laho ja kaatunut kyljelleen. Kuvat 30 ja 31 kertovat opasteiden kunnosta. Reitillä kulkemista helpottaisi pienet opastetolpat tietyin väliajoin. Halssin päässä vastaan ei tullut juurikaan ihmisiä, mutta Teemuluodon luontotornille oli menossa paljon ihmisiä, alkukevään ”lintusesongin” takia. Reitille tarvittaisiin uusia opasteita.

Porin ympäristö ja lupapalveluiden asiantuntijoiden haastattelussa selvisi, että alueen reittiä käyttävät eniten lähialueen asukkaat eli Pihlavan asuinalueella asuvat ihmiset (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio & Salonen 5.4.2018). Havainnoinnin perusteella luontotornissa kävijät ovat taas suurin osa lintuharrastajia tai luonnon tarkkailijoita. Luontotorni on suosittu, sillä siitä on todella hyvät näkymät linturikkaalle suistoalueelle. Teemuluodon luontotorni oli suosittu havainnoinnin aikana. Monet olivat tulleet vaan tarkkailemaan juuri Teemuluodon luontotornille lintuja, mutta eivät kulkeneet reittiä. Kuvassa 33 on kuva Teemuluodon luontotornista.

Suistoalueella pesivät monet ruovikko- ja vesilintulajit, joita luontotornista voi tarkkailla. Lintujen tarkkailuun luontotorni soveltuu parhaiten alkukeväällä, kun suiston äärelle kokoontuu useita harmaahaikaroita ja monia vesilintuja. (Porin lintutieteellisen yhdistyksen www-sivut 2018.)

Kuva 31. Teemuluodon luontotorni

Kuva 32. Pitkospuut reitin varrella

Halssin puoleinen metsäosuus on vetovoimainen, siellä metsäosuudella on hienoja maisemia. Kuvassa 34 näkyy maisemaa Halssin osuudelta. Reitti poikkesi puolivälissä sähkölinjan alueen reunaan, jota pitkin se kulki loppumatkan. Sähkölinjan alta oli kaadettu paljon puita ja loppumatka ei ollut sen takia vetovoimaisen näköinen. Teemuluodon päässä luontotornille johtaa hyväkuntoiset pitkospuut ja luontotornista on upea näkymä Kokemäenjoen suistoalueelle.

Kun hakee netistä Teemuluodon reitin, ensimmäisenä haussa on Porin lintutieteellisen yhdistyksen nettisivut, jossa kerrotaan Teemuluodon luontotornista ja siellä nähtävistä lintulajeista. Toinen nettisivu johtaa Porin kaupungin nettisivuille, jossa kerrotaan lintutornista ja mainitaan alueella kulkevasta luontoreitistä. Halssin luontoreitti haussa tulee ensimmäisenä Koe Satakunnan nettisivut ja toisena Porin kaupungin nettisivut, jossa kerrotaan reitistä hieman. Reitistä ei ole reittiopasta tai englannin kielistä materiaalia. (Googlen www-sivut 2018.)

12.5 Etelärannan ja Kaarluodon välinen reitti

Havainnoin Etelärannan ja Kaarluodon välisen reitin 14.4.2018. Reitin varrella on kolme luontotorניה. Reitin aloituspiste ja lopetuspiste ovat molemmat luontotorניה. Aloitin havainnoimalla Etelärannan esteettömän luontotorניה. Kuvassa 35 näkyy kuva Etelärannan esteettömästä luontotorניה. Etelärannan luontotorניהlle oli hyvä saavutettavuus omalla autolla. Julkisen liikenteen verkosto ei yletä luontotorניהlle asti, sillä Mäntyluodontieltä, jossa on bussipysäkkejä, on todella pitkä kävelymatka kummallekin luontotorניהlle. Mäntyluodontien varrelta Etelärannan luontotorניהlle on opasteet risteyksien tien viitoissa.

Kuva 33. Etelärannan esteetön luontotorניה Kuva 34. Risteys

Etelärannan ja Kaarluodon välillä kulkeva luontoreitti ja sen aloituskohta on erittäin vaikea löytää, sillä luontoreitille ei ole opasteita. Lähdin luontoreitille Etelärannan luontotorניהlle vievän tien varrelta, sillä huomasin, että metsään lähtee polku. Polku ylittää sillan, jonka jälkeen tulee risteys ilman opasteita. Risteyksestä lähtee useaan suuntaan saman levyisiä luontopolkuja, joista lähdin kävelemään väärään suuntaan. Kuvassa 36 näkyy kyseinen monihaarainen risteys.

Liitteessä 5 näkyy kuljettu matka oranssilla värillä. Oranssi väriä seuraamalla huomaa, että kuljin väärää reittiä opasteiden puutteiden vuoksi. Väärä kulkemani reitti on merkitty violetilla värillä. Siniset pisteet ovat luontotorניהja ja punainen piste kuvaa opasteviittoa. Opasteviittoja on punaisen pisteen kohdalla, jossa on tien ylitys kohta. (Liite 5). Punaisen pisteen kohdalla on myös pieni parkkialue, jonne voi jättää auton. (Karttaselain 2018.)

Kuva 35. Kaarluodon luontotorni

Kuva 36. Reitin pään luontotorni

Kaarluodon puolella kulkeva reitti keskimmäiseltä luontotornilta on helppo edetä. Kuvassa 37 näkyy Kaarluodon ensimmäinen luontotorni. Reitti on pitkospuu osuuksiltaan vetovoimainen. Kaarluodon viimeiselle luontotornille lähti reitti pitkospuuin. Luontoreitin viimeiselle luontotornille ovat pitkospuut olivat tosin eläneet talven myötä paljon ja liikkuneet pois paikoiltaan. Reitin pään luontotorni oli myös huteran oloinen. Kuvassa 38 on kuva reitin loppupään luontotornista. Etelärannan luontotornilta lähtevä reitti kulkee tie- ja metsäosuuksia pitkin. Reitin alku Etelärannan luontotornilta keskimmäiselle Kaarluodon luontotornille vaatisi hyvät opasteet, sillä alueella on paljon risteileviä samankokoisia polkuja, joista osa vie yksityisille kesämökeille.

Kuva 37. Opaste

Tällä hetkellä reitti on kuljettavissa kahden viimeisen luontotornin osalta, sillä niiden välillä kulkevat pitkospuut ja yksi opaste. Kuvassa 39 on kuva opasteesta. Reitin voi aloittaa ajamalla parkkipaikalle Kaarluodontien varteen, joka

näkyä liitteen 5 kuvassa opasteiden eli punaisen pisteen kohdalla. Kahden viimeisen luontotorin välinen osa reitistä on mahdollista kulkea eksymättä, kun kulkee pitkospuuta pitkin. Kokonaisuudessaan reitti ei toimi. Reitti vaatisi paremmat opasteet Etelärannan luontotorin päähän.

Reitin kohokohdat ovat mielestäni Kaarluodon päässä sijaitsevat luontotorit. Viimeinen luontotori oli mielestäni erityisen hieno, sillä sieltä oli hienot maisemat merelle. Kaarluodon luontotorien keskimmäisessä luontotorissa on taukupaikkoja erilaisista lintulajeista, joita alueella voi havaita. Reitti sopii mielestäni parhaiten kokeneille lintuharrastajille, jotka ovat tottuneet kulkemaan reitillä ja tietävät missä reitti kulkee. Reitin luontotorneilta voi seurata muuttolintujen muuttoa. Lintujen muuttoreitti kulkee juuri Kaarluodon ylitse. Vilkkaimpana muuttoaikana vesilintuja ja kahlaajia voi nähdä satoja tai jopa tuhansia. Kesällä alueella voi nähdä Merihanhia poikueineen. (Porin kaupungin www-sivut 2018.)

Reitin varrella ei ole käymälää tai taukopaikkoja. Lähimmät keskustat, joista löytyy käymälät, taukopaikkoja, ravintoloita tai majoituspaikkoja sijaitsevat useiden kilometrien päässä. Reitin parkkipaikalta on autoteitse matkaa Yyterin sannaalle noin 13,4 km ja Porin keskustaan noin 10,2 km. (Googlemaps www-sivut 2018.)

12.6 Lietteiden reitti

Havainnoin Lietteiden reitin 15.4.2018. Lietteiden reitti on 8 km pitkä janareitti, joka kulkee länsirannikkoa pitkin Yyterinniemessä. Reitti on kestoltaan noin 3-5 tuntia. Lietteiden reitti on kansainvälisesti merkittävä lintukohde, sillä Lietteiden alueella käy useita kahlaajalintuja muuttomatkoillaan. Alue, jossa reitti kulkee, on varsinkin lintujen muuttoaikoina yksi linnustoiltaan rikkaimmista alueista. Lietteiden reitti poikkeaa myös osittain Selkämeren kansallispuiston alueella sekä Preiviikinlahden Natura-alueella, joka on myös merkittävä linnustonsuojelualue. (Outdoors Satakunnan www-sivut 2018.)

Lietteiden reitille ei ole varsinaista lähtöpaikkaa. Jätin auton Huikeen parkkipaikalle, sillä halusin kulkea reitin päästä päähän. Liityin Lietteiden reitille kulkemalla Santojen lenkkiä hetken matkaa, jolloin myös reitin kokonaispituus kasvoi hieman. Auton voi myös jättää Yterin aukion parkkipaikoille, mutta tällöin reitin kokonaispituus kasvaa vielä enemmän, kun pitää kulkea Santojen lenkki Yterin aukiolta asti, jotta pääsee liittymään Yterin lietteiden reitille. Santojen lenkin ja Yterin Lietteiden reitin yhtymäkohta sijaitsee Munakarın Säikän kohdalla, jonne ei pääse suoraan autolla. Moni oli jättänyt auton Langouran luontotornin parkkipaikalle, joka sijaitsee noin reitin puolessa välissä. Langouran parkkipaikalla on myös hyvät opasteet reitille ja isot tietotaulut alueesta. Yksi parkkipaikka, josta voi myös lähteä reitille sijaitsee reitin toisessa päässä Leveäkarilla. Leveäkarin parkkipaikka oli omalla kohdallani kulkemani reitin päätepiste.

Kuva 38. Langouran parkkipaikka

Kuva 39. Lähtöpiste Langouran luontolavalle

Reitti on saavutettavuudeltaan osittain hyvä. Langouran parkkipaikalta ja Leveäkarin päässä sijaitsevilta parkkipaikoilta pääsee autolla liikkuen helpoiten reitille, sillä ne sijaitsevat aivan reitin vieressä. Kuvassa 40 ja 41 näkyy Langouran parkkipaikka ja informatiiviset opastetaulut. Jos reitille haluaa lähteä Yterin rannan päästä, joutuu kävelemään Santojen lenkkiä pitkin ennen kuin pääsee itse Lietteiden reitille. Lähin bussipysäkki sijaitsee Yterin aukiolla. Yterin aukiolta on kävelymatkaa Lietteiden reitille noin 2,2 km. (googlemaps www-sivut 2018.) Yterin virkistys hotellin ja seikkailupuiston välille on tulossa esteetön reitti, joka helpottaa palveluiden välillä liikkumista ja

myös Lietteiden reitille suuntaavia retkeilijöitä. (Henkilökohtainen tiedonanto Björlin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.) Julkisella liikenteellä ei kuitenkaan pääse reitille muualta kuin Yyterin aukiolta.

Liitteessä näkyy kuljettu matka (Liite 6). Opasteviitat ovat merkitty punaisilla pisteillä ja luontotornit sinisellä pisteellä. Aloituskohda näkyy oranssina pisteenä. Lietteiden reitti on merkitty punaisella värikoodilla, joka näkyy tolmissa ja viitoituksissa. Reitin varrella on opasteviitoja, pieniä värikoodi tolppia, pelkkiä punaisia merkkejä ja ristisorsa tolppia. Liitteessä karttaan on merkitty punaisin pistein vain reitin opasteviitat. (Liite 6) (Karttaselain 2018.) Opasteviitta näkyy kuvassa 42.

Kuva 40. Opasteviitoitus reitillä

Joihinkin viitoituksiin oli myös merkitty luontotornit ruskea valkoisin merkein. Monissa viitoissa oli myös merkitty matkan pituus kohteeseen. Reitien varrella oli myös erilaisia opastetolppia, joissa toisissa oli punainen merkki ja osa tolppista oli ristisorsa tolppia. Pieniä opastetolppia tai merkkejä en merkinnyt liitteen 6 kuvaan, sillä niitä oli niin paljon matkan varrella. Kuvissa 43, 44 ja 45 on havainnollistavat kuvat opastetolppista.

Kuva 41. Ristisorsatolppa Kuva 42. Opastetolppa Kuva 43. Reittimerkki

Reitti on opastettu hyvin, mutta reitille johtavia opasteita voisi olla enemmän. Jos reitille haluaa suunnata Yyterin hiekkarannan suunnasta, Yyterin aukiolta tai Huikeelta, tarvittaisiin parkkipaikkojen läheisyyteen enemmän opasteita. Huikeen parkkipaikkojen läheisyydestä voisi olla opasteet Santojen- ja Lietteiden reiteille. Yyterin Lietteiden reitti voitaisiin myös mainita Santojen lenkin opasteiden yhteydessä Yyterin aukiolta asti Munkarin Säikälle.

Munakarin säikän kohdalta reittiosuus Langouralle asti oli hyvin opastettu, sillä osuus kulki pitkospuita pitkin ja reitin varrella oli riittävästi opasteita. Langouran parkkipaikoilla oli eniten autoja ja ihmisiä, joka kertoi siitä, että se oli suosituin paikka lähteä reitille. Langouran parkkipaikoilta oli myös elämykselliset info- taulut ja hyvät opasteet reitille. Tosin ennen Langouralle saapumista reitti kulki maantielle, jossa oli risteys. Risteystä ennen oli viitta Langouran suuntaan, mutta se kaipasi vielä yhtä opastetta itse risteykseen. Risteyksestä kuuluu lähteä vasemmalle, oikealle lähtiessä tie vie yksityistontille. Kuvassa 46 näkyy viitta ennen risteystä ja kuvassa 47 Risteys.

Kuva 44. Opaste viitta ennen risteystä

Kuva 45. Risteys

Reitti kulki Langouran luontotornin jälkeen vaihtelevassa maastossa. Huhtalan ja Riitsaran alueelle tarvittaisiin enemmän opasteita. Riitsaran kohdalla reitillä tuli useampi epäselvä risteys ilman opastetta. Etenkin sähkölinjan alla kulkeva kapea metsäpolulle vievä risteys oli haastava tulkita ilman opastetta, sillä risteyksestä lähti polkuja kolmeen suuntaan. Seuraava haasteellinen kohta tuli polun liittyttyä autotielle, josta kuljin Riitsarantien ja Riitamäentien risteykseen. Risteyksessä ei ollut opastetta, joka olisi osoittanut oikean suunnan. Kuvassa 48 näkyy kuva risteyksestä.

Kuva 46. Riitsarantien risteys

Lisäksi reitin varrella oli kaatuneita pölkkyjä, joissa on ilmeisesti ollut tietotaulu linnuista. Suurin osa näistä pölkkyistä oli kaatunut, löysin kuitenkin yhden ehjän tolpan Lietteiden reitin loppupäästä. Pölkkyissä on ollut tietotaulu lintulajeista, joita alueella voi havainnoida. Kuvissa 49 ja 50 näkyy tietotaulut lintulajeista.

Kuva 47. Tietotaulu lintulajista Kuva 48. Kaatunut tietotaulu linnuista

Reitti oli erittäin vetovoimainen, koska se kulki monipuolisessa maastossa. Etenkin reitin Pohjoispää Yyterin hiekkarannan lähellä oli erittäin vetovoimainen. Reitin kohokohtia olivat mielestäni Isosannan ja Langouran välillä olevat luontotornit. Näiden luontotornien välillä kulkeminen on vaivatonta, sillä reitti kulkee pitkospuin. Reitti kulki myös lähellä merta, jonka takia maisemat ovat upeat. Kuvissa 51 ja 52 näkyy maisemaa reitin varrelta. Munakarlin Säikän ja Isosanta 2 luontornin välinen matka oli myös hieno kulkea, sillä saimme kulkea hiekkarannalla, metsässä, pitkospuin ja pieniä siltoja pitkin. Reitin loppupäässä Langouran ja Lietteiden väliselle osuudelle oli kertynyt paljon vesilammikoita, jotka piti kiertää kaukaa. Reitin loppuosuus on paikoittain kivikkoinen ja juurakkoinen.

Kuva 49. Maisemaa Lietteiltä

Kuva 50. Sannannokan luontotorni

Reitin varrella on myös useassa kohdassa tietoa erityisesti sen lintulajeista. Langouran lavalla ja Sannannokan luontotornissa on tietotauluja, jotka esittelevät alueen tyypillisiä lintulajeja. Isosanta 1 luontotornin luona on informatiiviset tietotaulut, joissa on kartta alueesta, tietoa Selkämeren kansallispuistosta ja alueen linnuista. Kuvassa 53 on kuva informatiivisista tietotauluista. Lisäksi reitin varrella on linnunpönttöjä, jotka olivat malleja eri lajeille tyypillisistä pöntöistä. Pöntöissä on tarkat mittasuhteet tietyille lintulajille. Reitille tehdyt tietotaulut lisäävät reitin elämyksellisyyttä.

Kuva 51. Tietotaulut

Reitti kulkee linturikkaalla alueella, joten luonnollisesti sen käyttäjistä suurin osa on lintuharrastajia. Monet linturetkelijät tulivat paikalle suoraan Langouran parkkipaikalta ja kävivät muutamissa luontotorneissa. Reitille oli tullut myös paljon päiväretkeilijöitä nauttimaan luonnosta ja hyvästä kelistä. Monikaan päiväretkeilijöistä ei kuitenkaan kävellyt reittiä kokonaisuudessaan. Reitti soveltuu hyvin patikoimiseen ja vaeltamiseen, etenkin jos haluaa kävellä reitin kokonaisuudessaan alusta loppuun. Reitti on yhteen suuntaan 8 km, joka tulee kävellä myös takaisin, ellei loppupäässä odota kyyti. Reitti olisi paljon vetovoimaisempi, jos se saataisiin kehitettyä ympyräreitiksi. Reitillä tuli myös vastaan pyöräilijöitä, vaikka reitti ei ole varsinaisesti siihen tehty. Reitin osittain kapeat kohdat ja pitkospuut loivat haasteita kävelijöiden ja pyöräilijöiden kohdatessa.

Reitin varrella on myös jonkin verran palveluntarjoajia. Jos reitin aloittaa tai reittiä jatkaa Yyterin rannoille asti, on palveluntarjoajia hyvin varsinkin kesä aikaan. Yyterin rannalta löytyy käymälä, pukukopit, ravintoloita, hotelleja, vuokramökkejä, leirintäalue, tulentekopaikka, parkkipaikkoja ja aktiviteetteja. Reitin varrella olevilla luontotorneilla voi myös pitää lepotaukoja. Lietteiden reitillä on paljon esteettömiä osuuksia ja esteetön luontotorni, joka löytyy Langourasta. Langourassa on myös esteetön käymälä, joka on ainut wc reitin varrella. Santojen lenkin ja Lietteiden reitin yhtymä kohdalle eli Munakarın Säikkän kohdalle sopisi taukopaikka ja käymälä. Yhtymäkohta palvelisi molempia reittejä. Munakarın Säikkä on myös paikkana hieno, jonka kohdalla useasti pysähdytään. Lietteiden reitin varrella voisi olla myös useampi taukopaikka ja wc, sen pitkän pituuden vuoksi.

13 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Kehittämiss ehdotukset ovat koottu Yyterin yrittäjien teemahaastatteluista ja heidän toiveistaan liittyen Yyterin luontoreittien kehittämiseen ja alueen kehittämiseen matkailu- ja virkistyskohteena. Lisäksi osiossa näkyy kohdennetun havainnoinnin perusteella tekemäni kehitysehdotukset. Haastattelusta on poimittu kehitysehdotukset liittyen luontomatkailuun ja luontoreitteihin. Haastattelin ryhmässä Yyteri golfin toimitusjohtajaa Markus Björliniä, Seikkailupuisto Huikeen ja Yyteri Beach lomakeskuksen Toimitusjohtajaa Ekku Lehtosta, Seikkailupuiston ja Yyteri Beach lomakeskuksen toimitusjohtajaa Tino ja Yyterin Virkistysshotellin toimitusjohtajaa Lauri Turtolaa 4.4.2018. Samana päivänä 4.4.2018 haastattelin myös erikseen Ohjelmamestareiden toimitusjohtajaa Jarno Koskelaa. Lisäksi haastattelin Porin Ympäristö ja lupapalveluiden asiantuntijoita Kimmo Nuotiota ja Seppo Salosta 5.4.2018.

Kehittämisessä on erityisen tärkeää ottaa huomioon luonnonsuojelu. Yyterin Santojen luonnonhoito olisi hyvä ottaa osaksi Yyteri kokonaisuuden kehittämistä. Luonnonhoito, kuten rehevöitymisen estäminen, dyynien kulumisen estäminen ja dyynien kunnostaminen nähtäisiin osana kehittämistä. Matkailun kannalta on myös hyvä signaali, että matkailijoille näkyy se, että luonnosta pidetään huolta. Lisäksi alueen jo olemassa olevia mahdollisuuksia tulisi hyödyntää, kuten Selkämeren kansallispuistoa ja rannan Natura aluetta. Kansallispuisto ja Natura alue kertovat paikan hienoudesta arvokkuudesta ja ovat alueen valtteja. Näitä olemassa olevia mahdollisuuksia tulisi hyödyntää myös matkailussa. (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio & Salonen 5.4.2018.)

Kehittämiseen tärkeitä näkökohtia ovat muun muassa esteettömyys. Kehittämisessä ja muun muassa rakentamisessa pyrintään huomioimaan esteettömyys. Muun muassa uusille reiteille Yyterin Virkistysshotellin ja Yyteri Golffin välille sekä hotellin ja Huikeen välille tehdään esteettömät reitit. Esteettömyys on sellainen asia, jota koko ajan kehitetään. (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio & Salonen 5.4.2018.)

Seikkailupuisto Huikeen uusi palvelu on leveärenkaisten maastopyörien eli Fatbike pyörien vuokraus. Fatbike pyörien vuokraus myös lisää pyöräilyä alueella ja etenkin alueen maastossa, jonka takia alueelle tarvittaisiin pyöräreittejä. Haastattelussa kerrottiin, että Yyterin alueen Kerinjärven ja Haventojärven alueella voisi olla hyvä paikka maastopyöräilyreiteille. Kerinjärven takana Yyterin Crossiradan ympäristössä kulkee useita polkuja ristiin rastiin. Kyseiselle alueelle voisi kehittää pyöräreitin. Pyöräreitti voisi yhdistyä Huhtalan kohdalle osaksi Lietteiden reittiä, jolloin reitistä saataisiin vetovoimaisempi. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Lietteiden reitillä ja Santojen lenkillä pyöräily on myös yleistä, vaikka reittejä ei ole siihen tarkoitukseen tehty. Reiteillä on paljon kapeita kohtia, juurakkoja, kiviä ja pitkospuin kulkevia osuuksia. Yrittäjiä haastatellessa selvisi, että pyöräilijöiden ja kävelijöiden kohdatessa kapeilla kohdilla saattaa välillä syntyä

vaaratilanteita. Haastattelussa ehdotettiin, että Santojen lenkin tai Lietteiden reitin vierellä voisi kulkea erillinen pyöräilyreitti, niin vaaratilanteita ei syntyisi. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Haastattelussa selvisi, että Kalloon olisi hyvä olla virallinen pyöräreitti opasteineen. Kallossa on majakka ja se on myös hyvin suosittu ja kaunis paikallisten suosima kohde Yyterissä. Pyöräilyreitille tulisi kuitenkin olla tarpeeksi hyvät opasteet ja ohjeet, jotta asiakkaita voitaisiin ohjata käymään pyörällä Kallossa. (Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Yyterin yrittäjien haastattelussa selvisi myös, että yrittäjät toivoisivat enemmän virallisia taukopaikkoja tasaisin väliajoin luontoreittien varsille. Suosikkipaikkoja taukopaikoille olivat Lietteiden reitin sekä Santojen lenkin yhtymä kohta Munakarın Säikällä sekä Herrainpäivien luontoreitin maisema kohta, jossa on tällä hetkellä epävirallinen taukopaikka. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.) Nuotion mukaan kesäksi 2018 saattaa tulla penkkejä meren rannalle Munakarın Säikän kohdalle. Reiteille olisi tarvetta taukopaikoille ja käymälöille, mutta niiden huollettavuus on myös vaikea kysymys. (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio 5.4.2018.)

Taukopaikkojen sijainti ja muiden palveluntarjoajien, kuten muun muassa käymälöiden, ravintoloiden ja hotellien sijainnit toivotaan myös näkyvän kartassa. Kartat reiteistä palveluntarjoajineen tulisi myös olla taukopaikkojen yhteyksissä. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Lisäksi alueelle ja sen reitin varsille toivottiin enemmän Tulentekopaikkoja (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018). Nuotio kertoo, ettei tulentekopaikkojen teko ole aina yksiselitteistä. Virallisten tulentekopaikkojen tekemiseen tarvitaan luvat maanomistajalta ja niihin liittyvät vastuukysymykset. Lisäksi tulentekopaikkojen puuhoolto vaatii paljon kustannuksia. (Henkilökohtainen tiedonanto Nuotio 5.4.2018.)

Haastatteluissa puhuttiin paljon myös sovelluksista nettisivuista. Sovellus voisi lisätä reittien vetovoimaisuutta ja elämyksellisyyttä. Reittien varsille elämyksellisyyttä voisi lisätä muun muassa tarinallisella sovelluksella, joka kertoisi reitin varrella tietyissä pisteissä kohteesta reitin varrella, mitä pisteessä voi nähdä tai kokea. Alueen yrittäjät voisivat myös koota välinevuokrauksen nettisivut, joista asiakas voisi vuokrata haluamansa varusteet esimerkiksi melontaan tai muuhun aktiviteettiin. (Henkilökohtainen tiedonanto Koskela 4.4.2018.) Lisäksi Yyterin kehittämisessä mainittiin sähköinen palvelun hakemisto nettisivu Yyteristä, josta asiakas löytäisi helposti haluamansa tiedon. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Yyterissä asiakkaan liikkuminen kohteesta toiseen on rajoittunutta, vaikka alueella kaikki sijaitsevat yllättävän lähellä toisiaan. Asiakkaat ovat ”jumissa” yhdessä kohteessa. Opasteisiin toivottiin yhdenmukaisuutta. Opasteet olisivat yhtenäisiä ja asiakas voisi kulkea alueella pelkästään opasteiden varassa. He eivät tarvitsisi karttaa kulkemiseen. Suuremmat kulkuyhteydet ja selkeät opasteet palveluntarjoajien välillä edesauttavat asiakkaiden liikkumista eri palveluntarjoajien välillä. Kun asiakkaat pääsevät kulkemaan eri palveluntarjoajien välillä heille tulee myös sellainen tunne, että alueella on paljon palveluvaihtoehtoja. (Henkilökohtainen tiedonanto Björnin, Lehtonen, E, Lehtonen T, Turtola 4.4.2018.)

Kaikkien reittien aloituskohdat voisi merkitä selkeämmin maastoon. Muun muassa Lietteiden reitille ei ollut yhtä selkeää aloituskohtaa. Reitin aloituskohtiin voisi laittaa tietotaulun, jossa olisi kartta reitistä, reitin tärkeimmät gps- koordinaatit, hätänumeron ja kartta reitin varrella olevista palveluntarjoajista. Lisäksi reittien opastustaulujen tietoihin voisi kääntää enemmän tietoa myös englanniksi ja ruotsiksi.

Santojen lenkki, Lietteiden reitin Pohjoispää, Enäjärven reitti ja Herrainpäivien reitti ovat reiteistä vetovoimaisimpia. Reitit on mahdollista kulkea seuraamalla pelkästään opasteita. Lietteiden reitin pohjoinen osa Munakarin säikältä eteen-

päin on selkeä, helppokulkuinen ja hyvin opastettu. Lietteiden reitin Eteläisessä päässä Langouran luontolavan jälkeisellä osuudella on kuitenkin paljon epäselviä kohtia, joihin tarvittaisiin opasteita.

Santojen lenkki oli myös helppo kulkea seuraamalla opasteita. Santojen lenkin opasteissa ei tosin lue Santojen lenkkiä, vaan reitillä tulee seurata Munakarin Säikälle johtavia opasteita. Santojen lenkin opasteisiin olisi tärkeä laittaa myös reitin oikea nimi. Herrainpäivien reitti ja Enäjärven reitti ovat selkeät ja reitit ovat hyvin opastettu.

Kaikkia reittejä ei ole luokiteltu Suomen Ladun valtakunnallisen ulkoilureittien luokitus- ja kuvausohjeen mukaisesti. Havainnoimistani luontoreiteistä Hanna Marttila on luokitellut Santojen lenkin ja Lietteiden reitin Suomen Ladun reittiluokittelun kriteerien perusteella. Outdoors Satakunnan Lietteiden reitin ja Santojen lenkin reittiesitteissä kerrotaan reittien oikea vaikeusaste. Santojen lenkki ja Lietteiden reitti on reittiesitteissä luokiteltu keskivaikeiksi eli punaisiksi reiteiksi. Maaston opasteissa kuitenkin Santojen lenkin opasteissa näkyy sininen väri, joka kuvaa Suomen Ladun mukaan helppoa reittiä. Suomen Ladun hyväksymä reittitestaja voisi luokitella muun muassa myös Herrainpäivien luontoreitin, jotta kaikille reiteille saataisiin viralliset värikoodit, jotka kertoisivat reitin vaativuustasosta retkeilijälle.

Santojen lenkki, Lietteiden reitti sekä Herrainpäivien luontoreitit ovat saavutettavuudeltaan hyviä. Reiteille pääsee helposti Yyterin hiekkarannalta kävellen tai teitä pitkin autolla. Reitit myös sijaitsevat Yyterin palveluntarjoajien läheisyydessä. Palvelut, kuten käymälät, ravintolat, majoituspaikat, pukukopit ja taukopaikat sijaitsevat Yyterin hiekkarannan tuntumassa. Tulevaisuudessa reittien saavutettavuutta tukevat myös uudet reitit, jotka kulkevat Yyterin kylpylahotellin ja Huikeen välillä sekä Yyterin hiekkarannan ja Yyteri golfin välillä. Reittien varsille ja reittien risteyskohtiin tarvittaisiin kuitenkin enemmän taukopaikkoja ja käymälöitä. Varsinkin Lietteiden reitti on 8 km pitkä janareitti, jonka varrelle tarvittaisiin useampi taukopaikka. Haastattelussa ehdotettu taukopaikka sijaitsisi Munakarin Säikän kohdalla Lietteiden reitin ja Santien lenkin yhtymä kohdassa.

Yyterinniemessä Pihlavassa olevat Enäjärven ja Teemuluodon väliset reitit sijaitsevat kauempana Yyterin hiekkarannasta. Reiteille pääseminen on vaivalloista, jos retkeilijä lähtee Yyteristä. Yyterinniemen läpi kulkeva Mäntyluodon autotie hieman rajaa alueita. Reitin varrellakaan tai läheisyydessä ei ole palveluita, esimerkiksi käymälöitä tai taukopaikkoja. Enäjärven ja Teemuluodon välinen reitti sijaitsee kauempana Yyteristä ja sen palveluntarjoajista. Teemuluodon ja Halssin välisellä reitillä ei ole tarpeeksi opasteita. Parhaiten Halssin ja Teemuluodon välinen reitti palvelee paikallisten asukkaiden virkistymistä. Teemuluodon luontotorni on kuitenkin todella vetovoimainen kohde lintu- ja luontoharrastajille.

Enäjärven luontoreitti on hyvin opastettu ja se on myös helppo kulkuinen. Reitti palvelee parhaiten luonto- ja lintuharrastajia. Lintutietous reitin varrella sekä luontotornit lisäävät reitin elämyksellisyyttä luonto- ja linturetkeilijöiden näkökulmasta. Paikalliset Pihlavan asukkaat käyttävät myös reittiä paljon virkistymiseen.

Etelärannan ja Kaarluodon väliset luontoreitit sijaitsevat myös kaukana Yyterin hiekkarannasta palveluntarjoajineen. Reitti on saavutettavissa vain omalla autolla. Etelärannan ja Kaarluodon välinen luontoreitti on haastava kulkea, sillä Etelärannan päässä ei ole lainkaan opasteita reitille. Reitti toimii vain Eteläpäässä Kaarluodon luontotornien alueilla, sillä luontotornien välillä kulkee pitkospuut. Kaarluodon ja Etelärannan luontoreitit soveltuvat parhaiten linturetkeilijöille.

Joukkoliikenteen saavutettavuus nostettiin myös useassa kohdassa esille ja siihen toivottiin parannusta. Tällä hetkellä joukkoliikenne palvelee enemmän Yyterissä asuvia paikallisia asukkaita. Julkiselle liikenteelle toivottiin muun muassa enemmän pysäkkejä. Muun muassa Yyteri Golfille ja Seikkailupuisto Huikeelle on pitkät kävelymatkat lähimmältä bussipysäkiltä.

Matkailun kannalta vetovoimaisimmat reitit ovat Lietteiden reitti, Santojen lenkki, Herrainpäivien luontoreitti ja Enäjärven luontoreitti. Reitit kulkevat vaihtelevassa maastossa, reiteillä on varsin vetovoimisia maisemia ja hienoja nähtävyyksiä. Muun muassa Herrainpäivien luontoreitillä, Enäjärven luontoreitillä ja Lietteiden reitillä oli elämyksellisiä tietotauluja, eläimistöä tai kasvistosta. Lietteiden reitti, Santojen lenkki ja Herrainpäivien reitti olivat myös saavutettavuudeltaan hyviä ja sijaitsivat lähellä Yyterin palveluntarjoajia. Enäjärven reitti sijaitsee Yyterin palveluntarjoajista kauempana, mutta reitti on kuitenkin vetovoimaisuudeltaan, opastettavuudeltaan sekä elämyksellisyydeltään hyvä. Yllä mainitut reitit olivat helppo kulkea pelkkien maastossa olevien opasteiden mukaan.

14 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön aiheena oli kartoittaa olemassa olevia luontoreittejä ja niiden läheisyydessä olevia oleellisimpia palveluntarjoajia. Tehtävänäni oli laatia reiteistä selvitykset kehitysehdotuksineen, jotta opinnäytetyön toimeksiantaja Visit Pori voisi hyödyntää selvityksiä ja kehitysehdotuksia myöhemmin luontoreiteistä tehdyssä kartassa. Opinnäytetyön selvitykset ja kehitysehdotukset auttavat Visit Poria kehittämään Yyteriä matkailu- ja virkistyskohteena.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys on mukana opinnäytetyön useissa eri osa-alueissa. Tavoitteena on saada parempi ymmärrys matkailu- ja virkistyskohteesta Yyteristä. Teoreettinen viitekehukseen tutustuminen auttoi ymmärtämään luontomatkailua, luontoreittejä ja niiden aihealueen olennaisia asioita. Teoreettinen viitekehys on ollut mukana myös tutkimusmenetelmien teema-haastattelujen ja kohdennetun havainnoinnin rungoissa sekä tutkimuksen tulosten analysoimisessa. Juuri oikean teoreettisen viitekehksen luominen oli

haastavaa ja sain aika paljon rajata opinnäytetyöstä pois alkuvaiheessa kirjoittamaani epäolennaista teoriaa. Sain teoreettisen viitekehyksen muodostamiseen paljon apua ohjaavalta opettajaltani. Paras ymmärrys alueesta matkailu- ja virkistyskohteena saatiin haastatteleamalla Yyterin alueen yrittäjiä ja luontoreittien asiantuntijoita sekä havainnoimalla itse alueen luontoreittejä.

Tärkeää on, että luontoreittejä voitaisiin linkittää toisiinsa, jotta Yyterin matkailu- ja virkistysalueelle saataisiin reitistö. Tulevat uudet luontoreitit Yyterin Virkistysshotellin ja Yyteri golfiin välille sekä Yyterin Virkistysshotellin ja Huikeen välille yhdistävät luontoreittejä ja palveluntarjoajia lähemmäksi toisiaan. Lisäksi alueelle toivottiin paljon pelkästään pyöräilyyn tarkoitettuja reittejä. Myös Mahdolliset pyöräilyyn tarkoitetut reitit voitaisiin yhdistää muihin alueella kulkeviin luontoreitteihin, kuten Lietteiden reittiin.

Havainnoimani luontoreitit ja niistä saadut selvitykset auttavat Visit Poria karttojen muodostamisessa. Lisäksi opinnäytetyön kehitysehdotukset alueen kehittämiseksi matkailu- ja virkistyskohteena ovat hyödyllisiä Visit Porille, sillä se kertoo mitä asioita luontoreiteillä sekä niihin liittyvissä asioissa tulisi kiinnittää kehittämisessä huomiota. Kartoittaminen on myös ajankohtaista, sillä Visit Porin vastaama Yyterin kehittäminen on vasta alkutaipaleella, jolloin erilaiset näkökulmat ovat tärkeitä. Näkisin, että Yyterin alueella lietteineen, dyyneineen jokisuistoineen ja monipuolisinen palveluntarjoajineen on potentiaalia nousta ykköskohteeksi Satakunnassa. Selkämeren kansallispuisto, Lietteet, Dyynit ja Natura- alue, hiekkaranta ovat todella vetovoimaisia jo olemassa olevia Yyterin vahvuuksia, joita voisi hyödyntää enemmän. Tutkimustuloksissa selvitetty vetovoimaisimmat luontoreitit alueella, joita ovat Yyterin Lietteiden reitti, Herranpäivien reitti, Santojen lenkki ja Enäjärven luontoreitti. Yyterin hiekkarannan läheisyydessä jo olemassa olevat luontoreitit kuten, Lietteiden reitti, Santojen lenkki ja Herrainpäivät tutustuttavat retkeilijän hienosti Yyterin vahvuuksiin.

15 LUOTETTAVUUSTARKASTELU

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessa pohditaan tutkimuksen validiutta ja reliaabeliutta. Validius tarkoittaa sitä, että onko tutkimuksessa mitattu sitä, mitä oli tarkoituskin mitata. Reliaabeliudella tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231.) Toistettavuus ilmaisee sen, että onko tutkimuksen tulokset samat, jos tutkimus toistetaan. Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen Outdoors Finlandin tuotesuosituksien vaellukselle, Suomen Ladun reittiluokitus ja kokonaismatkailutuote ovat kulkeneet koko ajan mukana tutkimuksen teemahaastatteluissa, havainnoinnissa ja tulosten analysoinnissa.

Tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät kohdennettu havainnointi ja teemahaastattelut sopivat työn menetelmiksi hyvin. Tutkimusmenetelmissä haastattelut suoritettiin ennen havainnointia. Haastatteluiden avulla sain paremman kokonaiskuvan alueesta ja sen reiteistä. Haastatteluissa selvisi paljon asioita, jotka auttoivat havainnoinnissa. Ilman haastatteluja ei myöskään olisi saatu kaikkiin tutkimuksen osiin vastausta. Se, mitä pelkällä havainnoinnilla ei olisi saatu selville, saatiin selville haastatteluissa. Tutkimusmenetelmät täydensivät näin ollen toisiaan. Pelkkä haastattelu ei myöskään olisi antanut alueesta riittävän hyvää kokonaiskuvaa.

Havainnoinnin tuloksissa näkyy eniten oma tuotos, vaikka teorian avulla tehty havainnoinnin runko onkin kohdentanut huomiota tiettyihin asioihin. Haastattelun ja havainnoinnin rungot löytyvät työn lopusta liitteistä (Liite 7 ja Liite 8). Aikaisemmin toteutetut teemahaastattelut vahvistivat myöhemmin kohdenne-tussa havainnoinnissa selvinneitä asioita, kuten sitä, että reitille tarvittaisiin enemmän taukopaikkoja. Eli huomasin itsekin, että samat asiat toistuivat haastattelussa ja havainnoinnissa. Tutkimuksessa tavoitteena oli saada parempi ymmärrys alueen luontoreiteistä ja uskon, että se toteutui hyvin. Luontoreiteistä saatiin selvitykset kehitysehdotuksineen.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa myös objektiivisuus. Tutkija tulkitsee tutkimuksen tuloksia itse. Tutkijan oma tausta saattaa esimerkiksi vaikuttaa tutkimustuloksiin. Oleellista on, ettei tutkija anna omien mielipiteidensä tai taustansa vaikuttaa esimerkiksi haastattelu aikana. Itselläni käsitys Yyterin luontoreiteistä oli aluksi kapeakatseinen, jonka myös tiedostin haastattelu tilanteissa. Myös vapaamuotoinen teemahaastattelu antoi haastateltaville vapaammat kädet vastata tutkimuksen teemoihin. Jos olisin tehnyt tarkat kysymykset, olisivat tulokset voineet tulla omien mielipiteideni suodattamina.

16 POHDINTA

Viesti opinnäytetyön aiheesta tuli sähköpostiini syksyllä 2017. Innostuin aiheesta ja otin yhteyttä opinnäytetyön tarjoajaan Visit Poriin. Syksyllä 2017 en voinut kuitenkaan keskittyä täysin opinnäytetyön ensimmäiseen osan tekoon, sillä syksyllä oli paljon meneillään pakollisia kursseja. Lisäksi kävin töissä useana päivänä viikossa. Alkuvuodesta 2018, pääsin paremmin opinnäytetyön kimppuun. Alkuvaiheissa koin haastavimmaksi löytää opinnäytetyön kannalta oleellisinta teoriaa. Oikean teoreettisen viitekehyksen löytämisessä iso apu tuli ohjaavalta opettajalta. Oikean viitekehyksen löydyttyä sain haalittua paljon materiaalia, jonka joukosta oli vaikea erottaa olennaisin materiaali työn kannalta. Lisäksi haastavaa oli sisäistää tutkimukseen liittyviä termejä tutkimusmenetelmistä, tutkimustyypeistä ja analysointimenetelmistä.

Vaikeaa kirjoittamisen prosessissa oli myös välillä saada aikaan järkeviä ja yhdenmukaisia kappaleita. Selkeän kirjakielen ja erilaiset kielisääntöjen hallinta ei myöskään tule itseltäni luonnostaan, joten olen monta kertaa joutunut tarkistamaan kirjakieleen liittyviä asioita. Vaikeuksia on myös oikeiden lähde-merkintöjen laatiminen, sillä opinnäytetyössäni lähdemateriaalit ovat olleet moninaisia.

Tutkimuksen suunnittelun vaiheessa tutkimuksen kannalta keskeinen materiaali vaihtui ja siinä vaiheessa olin kerännyt jo paljon lähteitä aikaisemman teorian mukaan. Aikaisemman teorian ja uuden keskeisimmän teorian yhdistämisen vaiheessa lähdemateriaalia oli paljon. Siksi luulen, että lähdeluetteloni kasvoi isoksi, vaikka karsin kirjoittamisen vaiheessa tekstistä paljon pois epäolennaisia asioita.

Opinnäytetyön mieleisin vaihe oli itse tutkimuksen teko. Kohdennettu havainnointi oli erittäin mielekästä, sillä siinä pääsi samalla itse retkeilemään hienoilla pitkospuin kulkevilla reiteillä. Lisäksi havainnoinnin ajankohtana kelit olivat hyvät. Tutkimuksen teemahaastatteluiden järjestäminen oli yksi pelottavin ja jännittävin asia tutkimuksessa. Haastattelut kuitenkin sujuivat ihan hyvin ja niistä jäi positiivinen tunne, sillä haastateltavat olivat erittäin mukavia. Teemahaastatteluista sain paljon tietoa Yyteristä matkailu- ja virkistyskohteena, mikä auttoi paljon luontoreittien havainnoinnissa.

Opinnäytetyössä on myös ollut tiukka aikataulu. Aloitin opinnäytetyö prosessin 2018 vuoden alusta ja tavoitteena oli saada opinnäytetyö valmiiksi jo kevään aikana. Opinnäytetyön tiukan aikataulun vuoksi on ollut paljon painetta kirjoittaa koko ajan. Opinnäytetyön tiukan aikataulun vuoksi myös koko ajan on pitänyt edetä aika tahtia, vaikka edellinen asia olisikin jäänyt vielä kesken. Pieni paine opinnäytetyön kirjoittamisesta on kuitenkin edesauttanut työn valmistamista. Opinnäytetyön kirjoittamisessa ei ole ollut pidempiä taukojaksoja, jonka takia on ollut helpompi jatkaa siitä mihin on viimeksi jäänyt.

Opinnäytetyön alussa en ajatellut olevani kovinkaan innostunut luontomatkalusta, mutta kevään aikana opinnäytetyö ja erityisesti luontoreittien havainnointi herättivät minussa olevan luontomatkailijan. Huomasin, että pidän luonnossa olemisesta yllättävän paljon. Huomasin, että olen myös melko tottunut luonto-oloihin. Reittien varrella tuli kaikenlaista vastaan pienistä tulvista käärmeseen, mutta ne eivät menoa haitanneet. Luontoon olen tottunut, sillä olen asunut suuren ajan elämästäni luonnon lähellä maaseudulla.

Pohdinnan lopussa on työn toimeksiantajan Visit Porin toimitusjohtajan Anna Kyhä-Mantereen palaute opinnäytetyöstä:

”Visit Porin keskeisimpiä tehtäviä on kehittää Yyteriä matkailukohteena. Prosessi on monipuolinen, kattava ja pitkäjänteinen. Yksi osa-alue on luontomatkailun edistäminen ja tässä saimme pohjatyötä varten apua Mirka Toivosen opinnäytetyön muodossa.

Tehdyssä opinnäytetyössä on huomioitu olemassa olevia reittejä ja pyritty havainnoimaan niiden toimivuutta kävijän näkökulmasta. Toivonen on onnistunut tehtävässään Visit Porin näkökulmasta kiitettävästi. Osa havainnoista on toki jo ennalta tiedostettuja, mutta hyvin jäsennelty ja selkeästi eteenpäin viety kokonaisuus auttaa Visit Poria ottamaan kehitysehdotuksia käyttöön. Alueen toimijoiden haastattelut antavat perusteltua lisää kokonaisuuden hahmottamiseen. Samoin gps:n avulla kuljetut reitit auttavat hahmottamaan kippisteitä, juuri kuten toivoimmekin.

Selkeä tarve tehdyille työlle ja rajattu kokonaisuus työn toteuttamiselle antoivat Toivoselle hyvän raamin, mutta Toivosen työstä ilmikäynyt fokuoitunut eteneminen ja itsenäinen, määrätietoinen ote työn toteuttamiselle saavat työn tilaajalta kiitosta.” (Kyhä-Mantere sähköposti 24.5.2018.)

LÄHTEET

Boxberg, M. & Komppula, R. 2005. Matkailuyrityksen tuotekehitys. 2. painos. Helsinki. Edita prima Oy.

Björlin, M. 2018. Toimitusjohtaja, Yyteri golf. Pori. Ryhmähaastattelu 4.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Fyall, A., Middleton, V. & Morgan, M. 2009. Marketing in travel and tourism. 4. painos. Oxford. Butterworth-Heinemann.

Googlen www-sivut 2018. Viitattu 21.4.2018. <https://www.google.fi/>

Googlempas www-sivut 2018. Viitattu 24.4.2018. <https://www.google.com/maps/@61.5243776,23.690689,15z>

Hemmi, J. 2005a. Matkailu, ympäristö, luonto osa 1. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy.

Hemmi, J. 2005b. Matkailu, ympäristö, luonto osa 2. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2014. Tutki ja kirjoita. 19. painos. Porvoo. Bookwell Oy.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karttaselain (Version 2.5.66) 2018. AccelBit Oy.

Karvonen, E. 1999. Elämää mielikuva yhteiskunnassa. Tammerpaino. Tampere

Koskela, J. Toimitusjohtaja, Ohjelmamestarit Oy. Pori. Teemahaastattelu 4.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Kyhä-Mantere, A. Toimitusjohtaja, Visit Pori. Palveluntarjoajien kartoittaminen Yyterin alueella. Vastaanottaja: mirka.toivonen@student.samk.fi. Lähetetty 6.5.2018 klo 13.57. Viitattu 7.5.2018

Kyhä-Mantere, A. Toimitusjohtaja, Visit Pori. Palveluntarjoajien kartoittaminen Yyterin alueella. Vastaanottaja: mirka.toivonen@student.samk.fi. Lähetetty 10.5.2018 klo 21.19. Viitattu 11.5.2018

Kyhä-Mantere, A. Toimitusjohtaja, Visit Pori. Palveluntarjoajien kartoittaminen Yyterin alueella. Vastaanottaja: mirka.toivonen@student.samk.fi. Lähetetty 24.5.2018. klo 9.15. Viitattu 24.5.2018

Lehtonen, E. 2018. Toimitusjohtaja, Seikkailupuisto Huikee & Yyteri Beach lomakylä. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto. Ryhmähaastattelu 4.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Lehtonen, T. 2018. Toimitusjohtaja, Seikkailupuisto Huikee & Yyteri Beach lomakylä. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto. Ryhmähaastattelu 4.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Luontoon www-sivut 2018. Viitattu 12.3.2018. <http://www.luontoon.fi/selka-meri>

Mattila, P. 2018. Porista Helsinkiin ja Tukholmaan lentänyt Nextjet hakeutuu konkurssiin – yhtiön kaikki tulevat lennot on peruttu. Satakunnan kansa. 16.5.2018. Viitattu 23.5.2018. <https://www.satakunnankansa.fi/satakunta/porista-helsinkiin-ja-tukholmaan-lentanyt-nextjet-hakeutuu-konkurssiin-yhtion-kaikki-tulevat-lennot-on-peruttu-200947265/>

Marttila, H. 2016. 2016. Vaellusreittien luokittelua ja tuotteistamista Satakunnan luontomatkailun kehittämiseksi. AMK- opinnäytetyö. Satakunnan ammattikorkeakoulu. Viitattu 10.4.2018. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201605046262>

Metsän www-sivut. 2018. Viitattu 26.2.2018. <http://www.metsa.fi/natura200>

Nuotio, K. 2018. Asiantuntija, Porin ympäristö- ja lupapalvelut. Pori. Ryhmähaastattelu 5.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Outdoors Satakunnan www-sivut. 2018. Viitattu 12.2.2018. <http://www.outdoorssatakunta.fi/>

Porin kaupungin www-sivut 2018. Viitattu 15.2.2018. <https://www.pori.fi/>

Renfors, S. 2016. Luonnon matkailullinen hyödyntäminen Satakunnassa, luontomatkailuohjelman aineistoraportti. Pori. Satakunnan ammattikorkeakoulu ja tekijät.

Räsänen P. 2015, 25. Outdoors Finland – Miten tehdään luonnosta liiketoimintaa. Teoksessa S.-M. Renfors (toim.) Outdoors Finland – Satakunnan vetovoiman kehittäminen valtakunnallisena ja kansainvälisenä luontomatkailukohteena. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu

Räsänen, P. 2015, 21-29. Outdoors Finland - Miten tehdään luonnosta liiketoimintaa. Teoksessa S.-M, Renfors (toim.) Outdoors Finland - Satakunnan vetovoiman kehittäminen valtakunnallisena ja kansainvälisenä luontomatkailukohteena. Pori: Satakunnan ammattikorkeakoulu

Renfors, S. 2016. Satakunnan luontomatkailuohjelma 2025. Pori. Satakunnan ammattikorkeakoulu.

Salonen, S. 2018. Asiantuntija, Porin ympäristö- ja lupapalvelut. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 5.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Satakunnan linnut www-sivut. 2018. Viitattu 13.3.2018. <https://www.satakunnanlinnut.fi/lintupaikkoja/lintupaikkoja-yyterin-lietteet/>

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Tammi.

Suomen Ladun www-sivut 2018. Viitattu 12.3.2018. <https://www.suomenlatu.fi/>

Suomen Ladun www-sivut 2018. reittiluokitus. Viitattu 12.3.2018. <https://www.suomenlatu.fi/vaikuta/sina-voit-vaikuttaa/vinkkeja-ulkoilupaikkojen-suunnitteluun/reittiluokitus.html>

Suomen virallinen tilasto (SVT). Kansainvälinen hintavertailu (verkkojulkaisu). (ISSN=1799-8379. 2016. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 22.3.2018. https://www.stat.fi/til/kvhv/2016/kvhv_2016_2017-06-15_tie_001_fi.html

Turtola, L. 2018. Toimitusjohtaja, Yyterin Virkistysshotelli. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto. Ryhmähaastattelu 4.4.2018. Haastattelijana Mirka Toivonen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Verhelä, P. 2014, Matkailun perusteet. 2. painos. Kuopio. SH Traveledu

Vesterinen, N., & Vuoristo, K. 2009. Lumen ja suven maa. 3. painos. Helsinki. WSOY.

Vilka, H. 2006, Tutki ja havainnoi. Vaajakoski. Gummerus kirjapaino Oy.

Visit Finlandin www-sivut. 2018. Viitattu 20.2.2018. <http://www.visitfinland.fi/>

Visit Finlandin teemakohtaiset tuotesuositukset vaellukselle ja sauvakävelylle n.d. Visit Finland. Viitattu 22.2.2018. <http://www.visitfinland.fi/wp-content/uploads/2013/05/Tuotesuositukset-OF-Vaellus.pdf?dl>

Visit Porin www-sivut. 2018. Viitattu 15.2.2018. <https://www.visitpori.fi/yyteri>

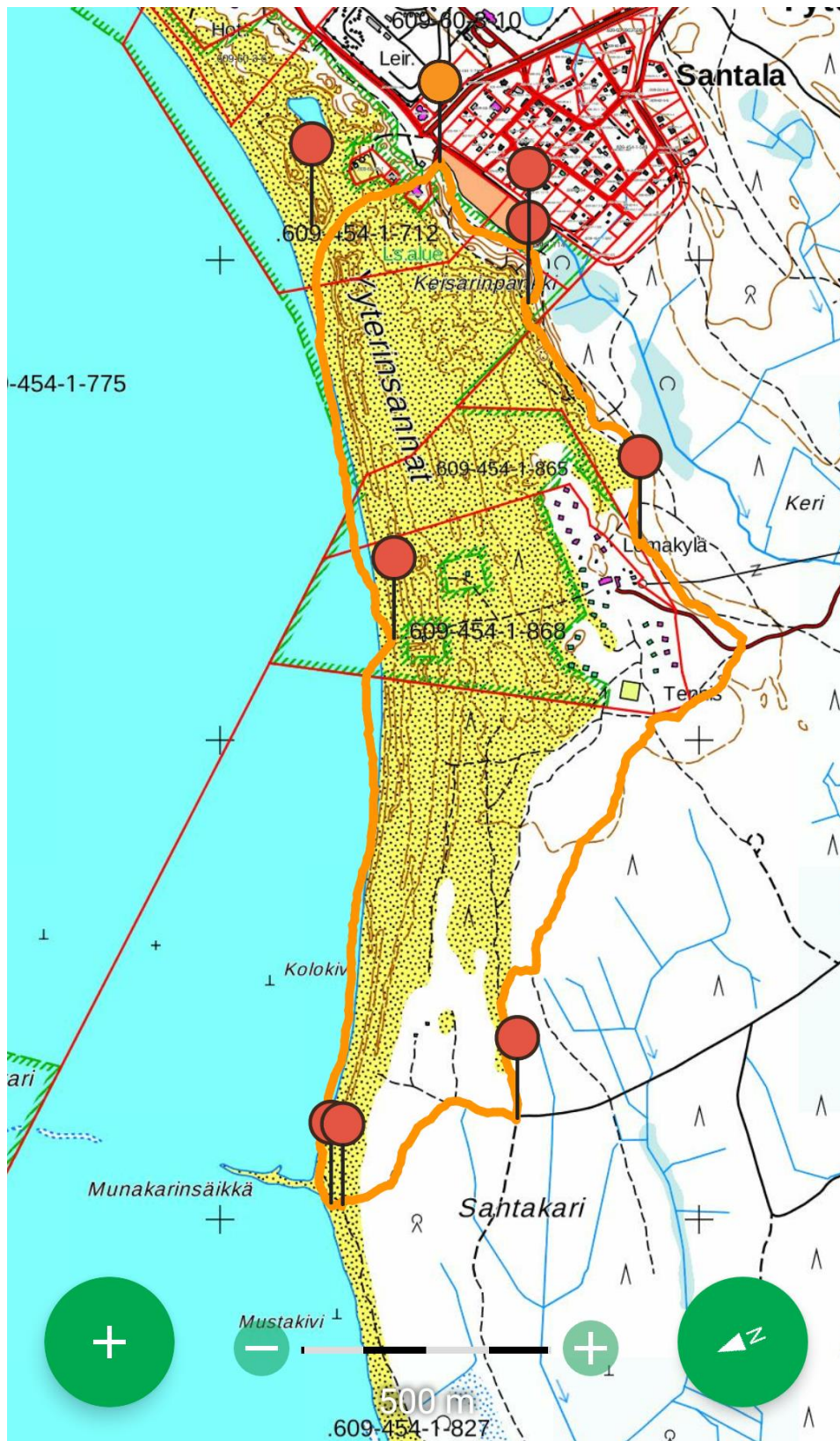
Visit Pori. 1/2018. Yyterin matkailuesite. Pori. Visit Pori Oy.

Visit Pori. 2016. Visit Yyteri matkailuesite. Pori. Visit Pori Oy.

LIITE 1 Herrainpäivien luontoreitti

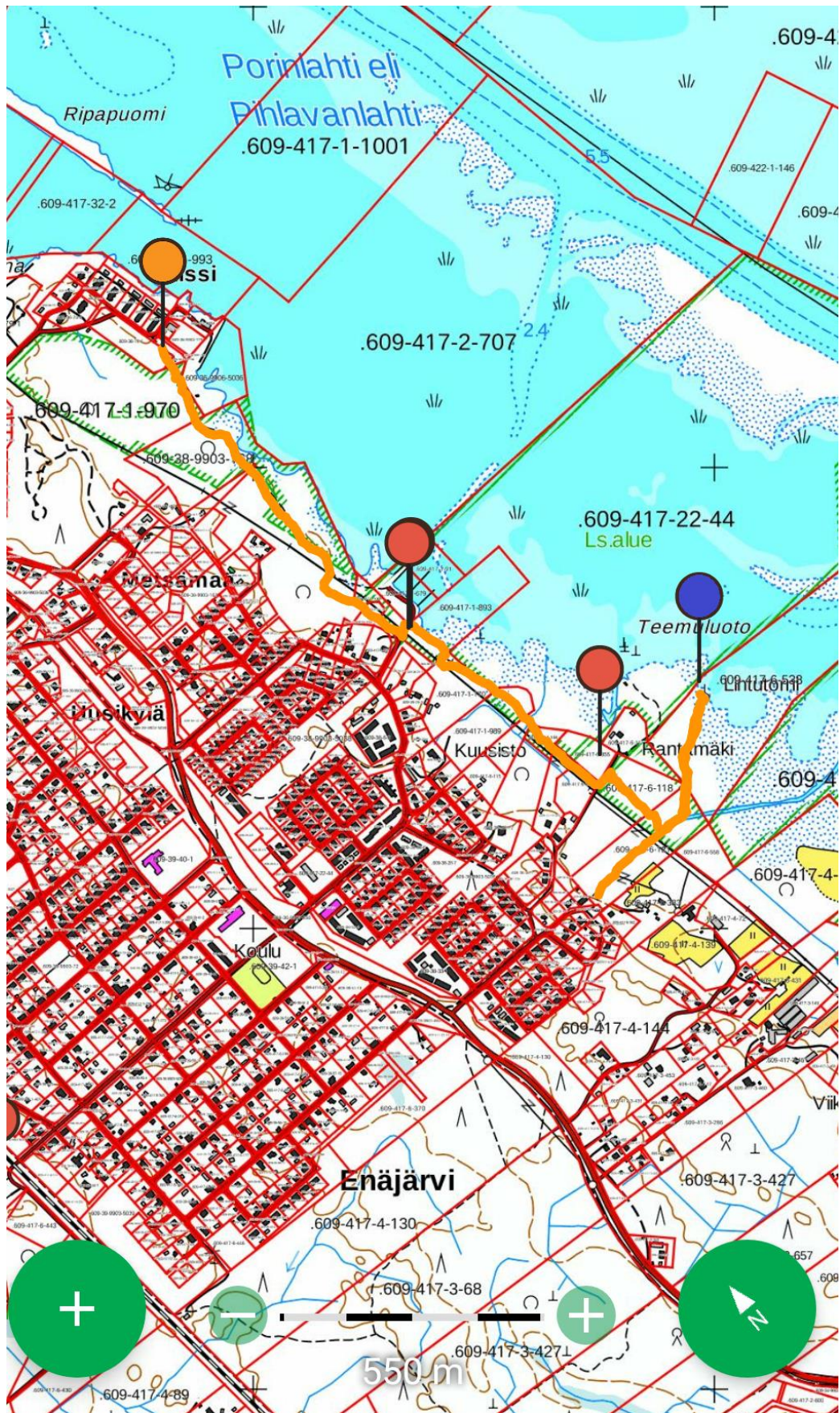
LIITE 2 Santojen lenkki

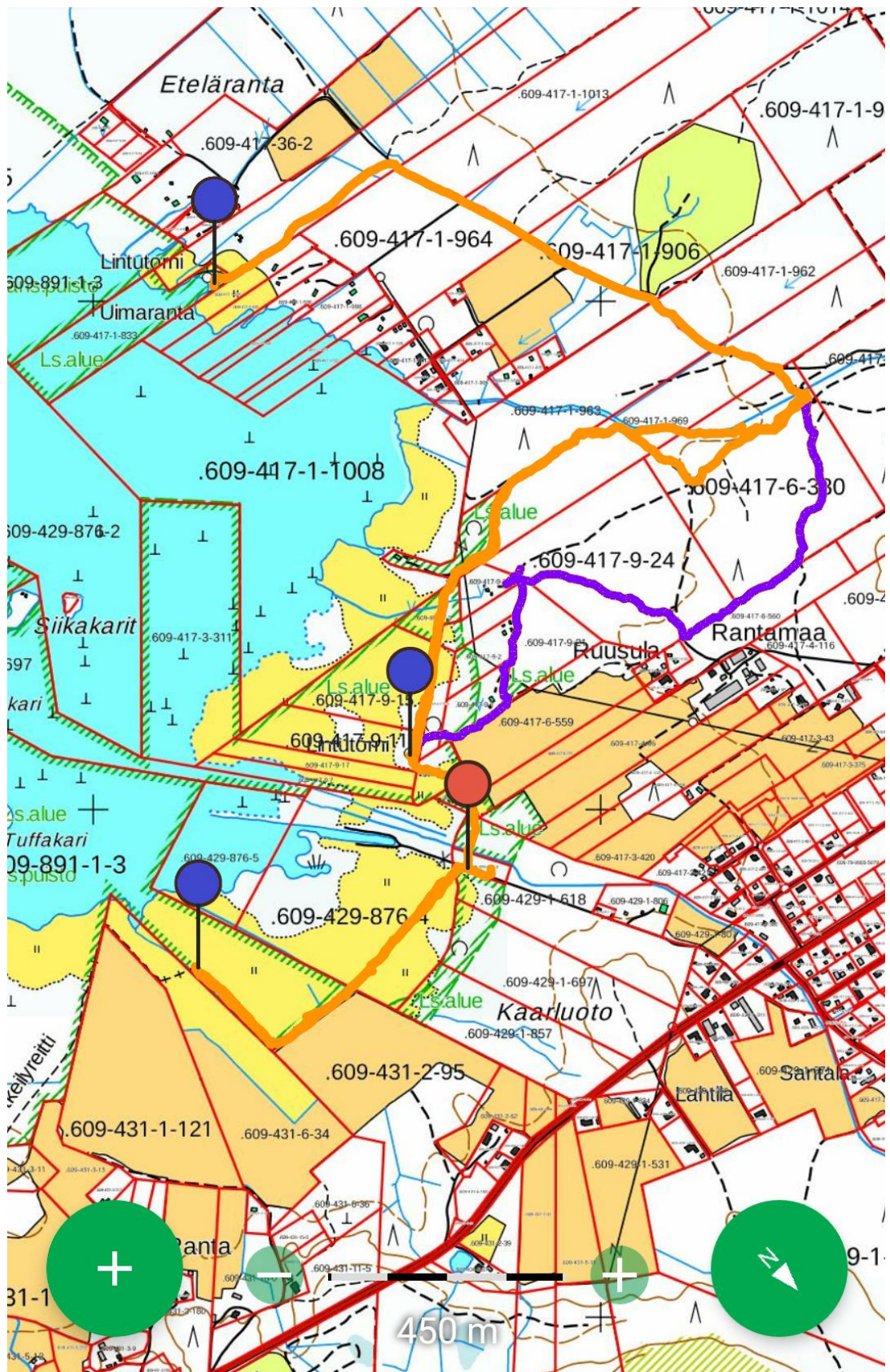
LIITE 3 Enäjärven luontoreitti

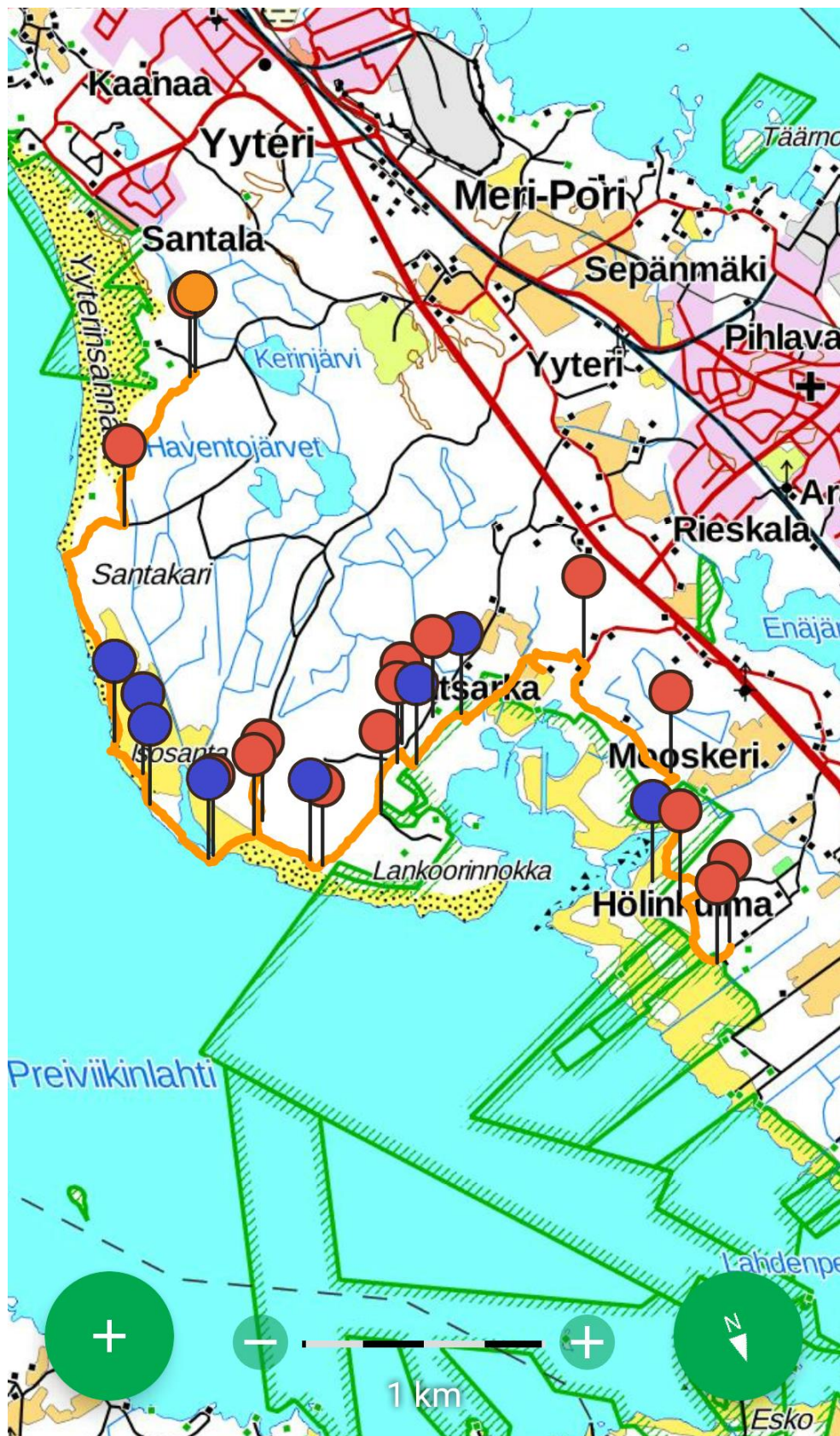
LIITE 4 Teemu luodon ja Halssin välinen luontoreitti

LIITE 5 Etelärannan ja Kaarluodon välinen luontoreitti

LIITE 6 Lietteiden reitti

Havainnoinnin runko

Saavutettavuus reitille

- Saavutettavuus omalla autolla, julkisella liikenteellä tai tilausbussilla
- Bussipysäkit
 - yksi Yyterin virkistys hotellin luona
- Parkkipaikat
 - Yyterin aukiolla
 - Yyterin kylpylähotelli
 - Reittien varsilla
 - Herrainpäivät tien varrella
- Reitin lähtö- ja lopetuspaikat
 - mistä reitti lähtee?
 - kiinnitä huomio reitin lähtö opasteisiin
 - Merkitse olemassa olevat opasteet karttaan
- tiet ja oikotiet eri palveluntarjoajien välillä

Vetovoimaisuus

- Reitin maaston vaihtelevuus
- Reitin opastus, viitoitus ja infotaulut
- Verkossa oleva materiaali ja esitteet
- Reitin varrella olevat majoitusvaihtoehdot
- Elämyksellisyys
- Kohokohdat
- Mielikuvat
- Hintataso

Reitin vaativuustaso ja kuljettavuus

- Reitin luokittelu
 - helppo reitti, keskivaikea reitti ja vaikea reitti

Reittioppaat ja kartat

- Opasteiden sijainti, ajankohtaisuus ja määrä
- Englanninkielisyys opasteissa
- nähtävyydet ja taukopaikat
- hätänumero, sääinfon saatavuus ja matkapuhelimen kuuluvuus

- reitin tärkeimmät gps- koordinaatit, aloitus- lopetus,- palvelu ja risteys- pisteet

Tuotteen soveltuvuus

- Onko päiväretki, pitkä vaellus, lapsiperheille, aloittelijalle, harrastajalle tai jonkin verran vaeltaneelle tehty reitti
- Reitin soveltuvuus muihin aktiviteetteihin

Palveluntarjoajat reitillä

- Palveluiden tarjoajien etäisyydet
- Palvelut matkailijoiden näkökulmasta
- Palvelut reitin käyttäjien näkökulmasta
- Palvelut reittien varrella, käymälät taukopaikat yms. Onko niitä tarpeeksi?

Teemahaastattelun runko

Haastateltavien taustatiedot:

Yritys

Asema

Teema 1

Luontoreitit Yyterin alueella: Santojen lenkki, Herrainpäivät, Lietteiden reitti, Kaariluoto, Enäjärvi ja Teemuluoto

- Reitit ja niiden soveltuvuus muihin aktiviteetteihin, mihin tietty reitti soveltuu parhaiten
- Millä reiteillä voi esimerkiksi pyöräillä
- Reittien ylläpito, tarkistaminen, huolto ja valaistus
- Opastetut kierrokset ja retket – Onko niitä?
- Kohokohdat reitillä
- Epäkohdat reitillä
- Reittien saavutettavuus
 - Bussit
 - Reitin aloituskohdat ja lopetuskohdat
 - Onko alueella pyörävuokrausta tai muuta välinevuokrausta
 - Järjestetäänkö alueelle kuljetuksia?
 - Parkkipaikat reitin varrella ja niiden sijainti
 - Bussipysäkit ja niiden sijainti
- Palvelut reitin varrella
- Muut reitit – Onko alueella muita reittejä?

Teema 2

Rakennukset ja palvelut Yyterin alueella

- Palvelut matkailijoiden näkökulmasta
- Palvelut reitin käyttäjien näkökulmasta
- Mitä palveluita tarvitaan vielä lisää?
- Aktiviteetti palvelut
- Ravintolat/kahvilat/baarit
- Yöpymispaikat

Teema 3

Kohderyhmät

- Ulkomailta tulevat matkustajat
- Lähialueen matkailijat
- Suomalaiset matkailijat
- Paikalliset

Teema 4

Yyterin alueen kehittäminen

- Imago
- Hintataso
- Alueen vetovoimatekijät
- Tärkein kehittämiskohta
- palveluntarjonnan kehittäminen
- Epäkohdat

Vapaa sana: